

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему: **«Декоративний живопис Галини Теремко»**

Виконав: студент II курсу спеціальності 023
«Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво та реставрація»,
денна форма навчання
Тузик Дмитро Петрович
Керівник: канд. мистецтвознавства,
доцент Попенюк Ю.А.
Рецензент: канд. педагогічних наук,
професор Тимків Б.М.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I ІСТОРИОГРАФІЯ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	7
1.1.Історіографія дослідження.....	7
1.2.Методика дослідження.....	12
РОЗДІЛ II. СУЧАСНИЙ ДЕКОРАТИВНИЙ ЖИВОПИС ІВАНО- ФРАНКІВЩИНИ.....	17
2.1.Типологія декоративного живопису.....	30
2.2.Творча та освітня практики Галини Теремко.....	40
РОЗДІЛ III.ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРІВ ГАЛИНИ ТЕРЕМКО.	46
3.1.Декоративна образність живопису на склі.....	46
3.2.Дитяча книжкова ілюстрація.....	58
3.3.Сакральний та настінний розпис.....	61
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	69
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Образотворче мистецтво є частиною матеріальної спадщини народної культури українців – галузь, яка пов'язана з діяльністю людини її побутом, віруваннями та відпочинком. Магістерська робота, присвячена вивченню питання збереження та популяризації творів мистецтва художників Прикарпаття, а саме Галини Теремко. Колоритні ілюстрації до дитячої літератури, створені авторкою, у притаманній тільки їй манері, привертають увагу колоритом та графічною естетикою.

Талановита художниця проявила свої творчі здібності не тільки в книжковій ілюстрації, в її доробку знаходяться сакральні настінні, керамічні та розписи на склі. Професійна манера виконання відчутна у композиційних побудовах зображення, що дає право стверджувати про формування нової творчої ознаки робіт мисткині. З огляду на це, неможливо оминати увагою творчість Галини Теремко в контексті розгляду сучасного декоративного живопису Прикарпаття.

Проведене нами дослідження дасть змогу акцентувати увагу на простеженні художніх особливостей – живопису на склі, книжкової ілюстрації, церковних розписах.

Мета: дослідити та вивчити творчий шлях художника-майстра декоративно-прикладного мистецтва Галини Василівни Теремко.

Завдання:

- зібрати та опрацювати значний корпус творів авторки та необхідні джерела літератури;
- визначити методологічні принципи організації наукового дослідження та згідно них застосувати методи загальнонаукові та мистецтвознавчі для висвітлення теми в історичному, культурологічному та мистецтвознавчому аспектах;
- розкрити сучасний стан формування нової образної системи художників, які працюють в напрямку декоративних розписів;

- простежити за творчою динамікою розвитку Галини Теремко згідно хронології виконання творів;
- провести аналіз художніх особливостей творів Галини Теремко на прикладах книжкової ілюстрації, розписів на склі, настінних розписів;
- представити отримані результати наукового дослідження у прикінцевих висновках.

Об'єктом дослідження є творчість прикарпатської художниці, нашої землячки, Галини Теремко, яка позначена оригінальним світобаченням краси довколишнього світу, життєдайною вірою в обереги народу та великою любов'ю до рідного краю.

Предметом мого дослідження стали численні художні твори книжкової графіки, настінного розпису та розпису на склі. Тому написанням цієї праці я сподіваюся привернути увагу дітей, батьків, громадськості до реалізації даної проблеми.

Територіальні межі дослідження охоплюють Коломийський район Івано-Франківської області.

Хронологічні межі дослідження охоплюють період з 2000-2023 рік.

Методи дослідження. Відповідно до поставлених завдань використовувалися такі методи дослідження: історичний – досягається поглибленим розумінням суті проблеми і з'являється можливість формулювати більш обґрунтовані рекомендації; хронологічний – передбачає організацію подій, фактів та джерел відповідно до їх хронологічного порядку, від початку до кінця, щоб отримати більш повну картину розвитку подій; метод збору інформації – для аналізу, наскільки добре вивчена творчість художниці на теренах нашого краю; порівняльний метод – для встановлення схожості і відмінності між мистецькими явищами, що вивчаються; опис – включає в себе узагальнення на рівні побаченого. Сюди входить інформація про автора, час і місце створення твору, розміри або формат, предмет зображення; метод аналізу – допоможе розкрити зміст, дозволяє осмислити роль прийомів та засобів у виникненні художніх творів; синтез – дозволяє встановити зв'язок між частинами і пізнати предмет як єдине ціле.

Наукова новизна одержаних результатів вибраної мною теми полягає в тому, що творчість Г.Теремко, зокрема, малюнки на склі, настінний розпис, книжкова ілюстрація, вивчені ще недостатньо. Використання авторського стилю та особливого колориту у роботах художниці притаманне тільки їй одній. Вважаю, що детального вивчення потребує філософське наповнення сюжету робіт мисткині. Творчість Галини Теремко – новітня форма подачі декоративного живопису, що відрізняється від подібних художніх практик використанням національного колориту в образах персонажів.

Практичне значення наукової роботи полягає у тому, що матеріали, зібрані про художницю Галину Теремко, а також її роботи на склі, можуть бути використані в курсі лекцій з історії українського образотворчого мистецтва, увійти до нового видання історії українського мистецтва, для підготовки наукових монографій, каталогів, проспектів, підручників і навчальних посібників.

Обсяг та структура роботи. Основний зміст роботи викладено на 70 сторінках. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків, що містять ілюстрації.

РОЗДІЛ І

ІСТОРИОГРАФІЯ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Історіографія дослідження

Образотворче мистецтво, яке своїми витокami сягає в далеке минуле, в той же час розвивається в наші дні – є на сьогодні актуальною проблемою, що розкривається у регіональних публікаціях, мистецтвознавчих статтях, монографіях та публіцистичних дописах. Аналіз публікацій засвідчує наявність багатьох праць та досліджень, також наукових розвідок, присвячених даній темі. Оцінка творчості, аналіз та порівняння техніки митців знайшли своє відображення у наукових та публіцистичних працях: Ганни Скрипник, Оксани Шпак, Оксани Тріски та інших.

Ганна Скрипник – академік НАН України, доктор історичних наук, редактор і упорядник п'ятого тому «Історії декоративного мистецтва України» вперше у вітчизняному мистецтвознавстві здійснює наскрізний аналіз історико-культурного матеріалу, що охоплює різні види декоративного мистецтва. Це дає можливість панорамного відтворення всього багатоманітного розвою професійного декоративного мистецтва ХХ – початку ХХІ ст. Мистецтвознавець – Оксана Шпак у своїй роботі «Малярство на склі професійних митців» розкриває особливості розвитку живопису на склі на Прикарпатті. Робить висновок, що малярство на склі є окремим напрямом сучасного українського мистецтва. Завдяки багатим можливостям художнього вираження, пов'язаним з особливостями цієї техніки, малярство на склі приваблює сучасних митців. Для багатьох художників – це основний вид творчості.[11, С. 177]

У своїй праці «Осередок народного малюнка на склі II половини ХХ ст. у селі Торговиця » О. Шпак зазначає, що один із небагатьох відомих сьогодні осередків народного малярства на склі діяв у селі Торговиця Городенківського району Івано-Франківської області, розташованому в межах етнографічного району Покуття. Авторка доводить, що малярство Торговиці можна легко вирізнити з-поміж творів інших осередків, завдяки особливостям художнього вирішення, які надають виразності роботам, а саме: яскравому колориту,

характеру стилізацій, розміщенню рослинних мотивів. Головною причиною відновлення призабутої техніки, – вказує авторка, – потреба в хатніх іконах і творах для прикрас житла. У праці зібрано і висвітлено творчість понад десятиох майстринь (виключно жінки) у контексті покутського і загальноукраїнського малярства. Встановлено імена майстрів, окреслено хронологічні межі, стисло розглянуто типологію та художні особливості творів [1, с.226-227].

За типологію робіт на склі II половини XX ст. поділяють на 3 групи: ікони, сюжетні композиції, декоративний розпис. В іконах на склі відтворювали основні теми християнської іконографії: «Ісус Христос Вседержитель» (у дитячому віці), «Розп'яття» (з ангелами), «Пресвяте Серце Христове», «Гріб Господній». Богородичний цикл складають образи: «Богородиця з Дитям» («Пекарська»), «Богородиця з Дитям» (з вервечками), «Богородиця Годувальниця», «Мати Божа Неустанної Помочі», «Непорочне Серце Марії», «Гріб Пресвятої Діви Марії». До часто відтворюваних у Торговицькому малярстві належали агіографічні образи: «Святий Іван Хреститель» (у дитячому віці), «Святий Миколай», «Святий Юрій Змієборець» [1, с.229]. Авторка зазначає, що у роботах майстри застосовують традиційну техніку, але використовують і нові матеріали – фабричне скло, туш і фарби промислового виробництва, кольорові лаки, фольгу (замість традиційної позолоти). Це зумовило яскравіший колорит творів і посилило декоративність художнього вислову.

В магістерському дослідженні було також використано ряд статей сучасних науковців, чії праці допомогли з'ясувати певні історичні факти розвитку декоративного живопису на теренах Прикарпаття. Ґрунтовною є стаття Оксани Тріски «Історіографія вивчення української хатньої ікони», де авторка вказує, що хатні ікони, створені у XIX ст., належать до самобутніх виявів українського народного мистецтва і відзначає, що народна ікона, й хатня зокрема, привертає щораз більшу увагу науковців — її розглядають в студіях як народного, так і модерного мистецтва, в основі якого часто вбачають корені національного світогляду [2, с.1062].

В енциклопедичному словнику Івано-Франківська, випуск якого приурочили до 350-річчя з часу заснування міста, у розділі митці Прикарпаття, представлені біографії художників, літераторів та науковців, визначення мистецьких явищ, що в той чи інший період відбулися у Івано-Франківську. Зокрема, вичерпні біографічні дані та творчі досягнення митців народного мистецтва: Василя Андрушко, Марти Базак, Марії Балагурак, Івана Баранюка, Михайла Біласа, Богдана Бринського, Ярослава Воронича, створення Національної спілки художників в області та багато інших персоналій та культурних феноменів [3].

У вступній статті до каталогу виставки «Живопис на склі. Традиції і сучасність», мистецтвознавець Василь Откович зазначає, що живопис на склі мав релігійний характер, проте, у трактуванні сюжетів митці з народу не завжди дотримувались традиційної іконографії. Зразками для народних майстрів були паперові образи-дереворити, що друкувалися у друкарнях. Обраний взірець піддавався довільній інтерпретації. Довший час – вказує мистецтвознавець – малюнок на склі не викликав такого зацікавлення, як: вишивка, кераміка, художня обробка дерева, ткацтво. Першим, хто оцінив художню вартість малюнка на склі був І. С. Свенціцький. Каталог «Живопис на склі. Традиції і сучасність» – експонує творчі досягнення майстрів розпису: Музики Ярослави, Кульчицької Олени, Сельської Марії та ін. Самобутніми рисами відзначився живопис на склі Сколоздри Івана, який широко представлений в каталозі. Автор вказує, що картини художника сповнені тонкого гумору, позначені гострою спостережливістю й влучністю характеристик. В альбомі репродуковано кращі твори талановитого майстра. Однак, автор вважає, що митці розпису на склі ще недостатньо підтримуються і пропагуються. До сьогодні ще не видано жодної монографії чи хоча б альбому, присвяченого малярству на склі. [4]

Микола Голубець автор статті «Олена Кульчицька» зазначає, що у монографії вміщено короткий підсумок більше як двадцятилітньої праці мисткині, наголошуючи, що саме вона першою розпочала книжкову ілюстрацію і втілила чимало новаторських ідей. Проілюструвала серію

книжок – «Нашим найменшим» та «Читаночки української дитини» (1915–17; 37 вип.). Створила художнє оформлення підручників «Перша читанка» (1922) і «Друга читанка» (1923), книжки новел «Дорога» В. Стефаніка (1917), повісті «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського (К., 1928), творів «Лис Микита» (Л., 1951; К., 1959) та «Мойсей» (Нью-Йорк, 1968) І. Франка. Виконала 1918–21 цикл ілюстрацій до книги «Українська народна міфологія» В. Гнатюка. Досліджуючи творчість О. Кульчицької у декоративно-ужитковому мистецтві – автор наголошує на поєднанні сучасної естетики та нових форм побуту з народними традиціями[5, С.10-18].

Виставка живопису на склі «Янголи» відомої львівської художниці Наталії Курій-Максимів відбулася в Рогатинському історико-краєзнавчому музеї «Опілля». Виставку висвітлила у своїй статті Єва Жасминова. Зазначила, що ідея «Янголи України» виникла у художниці під час Революції Гідності у 2014 році. Картина «Одеський янгол» — була першою, потім — янголи-охоронці Донбасу і Криму. Присутні мали нагоду не лише ознайомитися з прекрасними витворами, молоді художниці, але й торкнутись душею милозвучної різдвяної колядки, яка супроводжувала виставку. До серії художниці увійшли 25 картин. Характеризуючи роботи мисткині, авторка статті вказала на стилізацію в них мотивів життя та побуту українського народу. Зазначивши, що у результаті творчих пошуків художниця віднайшла власну мистецьку мову в розкритті сакральних та народних мотивів, які опрацьовані крізь призму стилю народної ікони мальованої на склі у XVIII – XIX ст. [6.]

Виставка живопису на склі «За мить до весни» відкрилася у художньому музеї Михайла Біласа. На виставці представлено роботи львів'янки Наталії Хацко. Переважає релігійна тематика робіт. Ірина Романова зазначає, що за насиченим колоритом і пишним квітковим обрамленням, скляні картини створюють ілюзію багатомірності. Ця техніка зараз відроджується, а роботи художниці – яскравий цьому приклад. Вони змістовні і колоритні, насичені і фантазійні. [7.]

В музеї «Писанка» м. Коломия пройшла виставка робіт Галини Теремко «І скло фарбами розмовляє...» На виставці представлено 52 роботи художниці. Тематика робіт різноманітна: від релігійних сюжетів, до літературних творів. Висвітлюючи творчість майстрині у пресі, кореспондентка Ольга Беспалова підсумовує: «Всіх присутніх на виставці об'єднала спільна думка про те, що без робіт Галини Теремко, без цієї казково-творчої палітри, наповненої глибинним змістом і чарівною красою, світ, у якому ми живемо, був би не таким теплим і сонячним, щедрим і багатим» [8].

Видавництвом «Писаний камінь» видано: Альбом «Малярство на склі». Галина Теремко. Репрезентовано більше 50-ти неповторних художніх творів. Василь Корпанюк заслужений художник України, доцент Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, в анотації до альбому, дав високу оцінку творчості художниці, яка «зуміла серцем відчутти і передати найглибші філософські відчуття, що притаманні для кожного з нас». Він зазначив, що творчість Галини Теремко «слугуватиме підростаючому поколінню найкращим прикладом духовного зростання» у непростий період для нашої України. [9].

Оскільки наукове дослідження охоплює сучасний період розвитку образотворчого мистецтва Івано-Франківщини, то одними з основних джерел інформації про митців стали їхні сторінки у соцмережах, анонси виставок, газетні публікації та інтерв'ю з майстрами. Зокрема, на сторінках у фейсбук були віднайдені експозиції виставок: Віктора Наконечного, Леоніда Панкоші, Ольги Леонової і Тетяни Мороховець, Василя Шпака, Марії Деркач і Івана Ковалюка. Крім образотворчого живопису проходили і виставки народного малярства на склі Олександра Ковальчука, живопису Сергія Смаля, ткацтва Євдокії Гудзь, гончарства Романа Чмерука, витинанки Сергія Танадайчука і Олександра Салюка, художнього випилювання Олександра Крутих. Кожен із творів наших самобутніх митців є неповторним за глибиною змісту, народним колоритом, кольоровою гамою та енергією, вкладеною в улюблену справу свого життя.

Отже, розглянуті джерела дають підстави стверджувати, що образотворче мистецтво у творчості митців Івано-Франківщини представлено ще не повною мірою. Хоча є ряд літературних джерел, які містять інформацію про живопис на склі, що стосується дослідження даної теми. Тому у своїй роботі я прагну детальніше дослідити і вивчити творчість митців Івано-Франківщини, зокрема Галини Теремко, стосовно її декоративного живопису, художньої ілюстрації та сакрального живопису

1.2. Методика дослідження

Задля забезпечення вчасного виконання магістерського дослідження необхідним є використання методів та вміння застосовувати їх в конкретному дослідженні. Сучасні дослідження образотворчого мистецтва ґрунтуються на тісному зв'язку з суміжними дисциплінами, такими як історія, культура, мистецтво, релігієзнавство тощо. Тому ця структурна частина магістерського дослідження є необхідною, адже в ній викладаються основні принципи організації наукової роботи, підходи до здійснення пізнання об'єкту і предмету. Для цього слід визначитись з методами, які будуть використані для роботи і оптимально підійдуть для збору, обробки, систематизації, опису та аналізу інформації. Слід вибрати методи, які будуть використані для кожного з розділів дослідження.

У першому розділі аналізуємо джерельну базу. У цьому допоможуть: історичний, термінологічний, системний, когнітивний методи. Використання історичного методу і різних способів відображення історичних фактів і подій називають історіографією. Історичний метод (історико-критичний метод) має першорядне значення для написання історії, відбиття причинно-наслідкових зв'язків, відтворення подій минулого. Ключова мета застосування історичного методу полягає в тому, щоб знайти реальні факти, довести їх справжність, історичність або відсутність історичності. Метод базується на певних правилах і установках, використовуваних для інтерпретації першоджерел. Метод дає змогу ознайомитись з історією виникнення образотворчого мистецтва, працями вчених, які досліджували дану галузь.

У підрозділі «Творча і освітня практика Теремко» для формування та розвитку об'єктів у хронологічній послідовності, я використовую теж цей метод.. Завдяки використанню історичного методу досягається поглиблене розуміння суті проблеми і з'являється можливість формулювати більш обґрунтовані рекомендації. Хронологічний метод дослідження передбачає організацію подій, фактів та джерел відповідно до їх хронологічного порядку, від початку до кінця, щоб отримати більш повну та точну картину розвитку подій. Даний метод може бути використаний як початковий етап дослідження, щоб зібрати та організувати факти та події, а також під час подальшого дослідження, щоб встановити послідовність історичних подій та їх зв'язок між собою. Когнітивний метод дослідження спрямований на формування у людини когнітивних умінь, що дозволяє їй визначати вид і призначення інформації, виділяти основний її зміст, будувати шляхи розв'язання проблем, уміти складати власні судження та виявляти творчість. Слід сказати, що цей метод охоплює не тільки теоретичне пізнання, а й осягнення світу в щоденному житті людини, набуття досвіду в повсякденній взаємодії людини з навколишнім світом. До основних методів польових досліджень відносять: опитування, спостереження, експеримент. Метод збору інформації дає можливість проаналізувати, наскільки добре вивчена творчість художниці на теренах нашого краю. Проводячи опитування, ми будемо мати можливість дізнатись про обізнаність даними видами декоративно-прикладного мистецтва. Польові дослідження збирають дані безпосередньо з реальності та дозволяють отримувати пряму інформацію стосовно проблеми. Коли ми знаємо, що шукаємо, ми повинні зібрати дані, і для цього проводяться польові роботи.

У другому розділі, крізь культурологічний та історичний аспекти, викладаємо інформацію про об'єкт та предмет дослідження. Ми використаємо історико-порівняльний, біографічний, системний методи. Історико-порівняльний метод – дає нам змогу шляхом порівняння встановити схожість і відмінність між мистецькими явищами, що вивчаються. Це встановлення відмінності між об'єктами матеріального світу, здійснюване як за допомогою

органів чуття, так і за допомогою спеціальних пристроїв (фарби, техніка, зміст, задум). Біографічний метод використовуємо на другому етапі написання магістерської роботи. Він дає можливість пізнати об'єкт за допомогою органів чуття без втручання у процес з боку дослідника. Це вивчення індивідуального шляху та життєвого досвіду на різних стадіях. Його використання доцільне при вивченні творчості Галини Теремко. Що дозволить глибше проаналізувати огляд творчості мисткині та систематизувати роботи у часі. Опис твору – необхідний етап дослідження, який робить узагальнення на рівні побаченого. Слід зазначити, що опис про твір декоративно-прикладного мистецтва має певну схему. До неї входить інформація про автора, час і місце створення твору, розміри або формат, предмет зображення тощо. Часто найкращим підходом перед написанням описового дослідження є проведення опитування. Якісне дослідження часто має на меті «опис», і дослідники можуть продовжити дослідження того, чому існують спостереження і які наслідки результатів.

В третьому питанні – проводимо аналіз художніх особливостей явища. Використовуємо методи: моделювання, індукцію, дедукцію, аналіз, синтез. При моделюванні вивчається не сам об'єкт пізнання, а його зображення у вигляді так званої моделі, однак результат дослідження переноситься з моделі на об'єкт. Це особливий пізнавальний процес, метод теоретичного та практичного опосередкованого пізнання, коли суб'єкт замість безпосереднього об'єкта пізнання вибирає чи створює схожий із ним допоміжний об'єкт, досліджує його, а здобуту інформацію переносить на реальний предмет вивчення.

Окрім зазначених методів для даної наукової використано: синтез, метод наукової індукції та дедукції. Аналіз твору мистецтва є наступним етапом, який допоможе розкрити його зміст. Цей метод полягає у тому, що предмет вивчення умовно поділяється на складові елементи, ознаки, властивості тощо. Кожна частина досліджується як частина цілого. Метод дозволяє осмислити роль технічних прийомів та виражальних засобів у виникненні художніх творів. Передбачає виділення окремих структурних частин твору та їх якостей.

Для повноти аналізу в магістерському дослідженні було долучено знання з історії мистецтв і культури. Розгляд технічних прийомів та виражальних засобів, використаних у різних творах візуального мистецтва, архітектури та декоративно-прикладного мистецтва, є важливим завданням художнього аналізу, оскільки дозволяє через доробок митців минулих епох не тільки осмислити й освоїти досвід попередніх поколінь, а й зрозуміти шляхи розвитку культури сьогодення, принципи формування сучасної художньої мови, певною мірою – прогнозувати мистецькі прояви. Синтез дозволяє встановити зв'язок між частинами і пізнати предмет як єдине ціле. Вже на початку аналізу дослідник має певну уяву про предмет і процес. Тому вже на перших стадіях, отримавши якісь дані, він їх оцінює, тобто застосовує синтез. Отже, аналіз і синтез використовуємо паралельно у ході досліджень.

Загалом мистецтвознавча методологія розглядає концепт “образотворча цінність”, що є головним в аналізі предмета зображення. До розгляду в науковому дослідженні згідно методологічних принципів було взято творчість члена спілки художників, майстра декоративного живопису Галини Теремко, яка покликана пробудити в соціумі саме ту оригінальну іскорку творчості, котра була подарована їй від природи.

Вибрана методологія дослідження ґрунтується на методах визначених нами з огляду на тему та поставлені завдання. Обрана тема, а саме: «Декоративний живопис Г. Теремко» потребує усестороннього розгляду і наукова методика допомагає виявити та встановити взаємозв'язок між явищем та предметом, зробити логічні висновки щодо отриманих результатів, опрацювати припущення, теорії та ідеї творення образотворчого мистецтва.

Отже, образотворче мистецтво є одним із факторів гармонійного розвитку особистості. Воно покликане зберігати народні традиції і звичаї, відтворювати забуті сторінки минулого, а тим самим, не втрачати нашої автентичності. Протягом століть зберігати імена і зразки робіт художників, що внесли значний вклад у розвиток образотворчого мистецтва. Не можна не сказати і про вплив

мистецтва на підростаюче покоління. За допомогою декоративної діяльності розкривається світ прекрасного, формуються художні смаки, відбувається збагачення душі дитини, прищеплюється любов до рідного краю, сім'ї, Бога і України.

РОЗДІЛ II

СУЧАСНИЙ ДЕКОРАТИВНИЙ ЖИВОПИС ІВАНО- ФРАНКІВЩИНИ

Декоративний живопис – один із яскравих напрямків образотворчого мистецтва. У світі національної духовності і краси він займає одне з найважливіших місць. Твори, що пережили століття і зараз впливають на нас з великою силою. Речі декоративно-прикладного мистецтва, з якими ми стикаємось у побуті, дозволяють заглянути у глибину людської душі, пізнати творчість митців, які їх створили. Сучасний декоративний живопис представлений багатьма видами. Це стало можливим завдяки професійним майстрам, які вивчають національне коріння нашого народу, залишене у спадок. Вивчаючи твори минулого, вони створюють сучасні естетичні композиції. Свідченням того, що декоративний живопис в повну силу розвивається на теренах Прикарпаття є чисельні виставки, симпозіуми, пленери, бієнале, майстер-класи, які проходять в Івано-Франківську та містах і селах нашого регіону. На Покутті сьогодні живуть і продовжують мистецькі традиції талановиті митці, які, успадкувавши надбання попередніх поколінь, розвивають та примножують їх.

Обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка подає відомості про життєвий і творчий шлях більше 30-х майстрів Прикарпаття, які працюють у напрямку декоративно-прикладного мистецтва. Серед них –живописці: Андрушко Василь, Базак Марта, Бринський Богдан, Ворнич Ярослав, Салабай Оксана, Сандюки Володимир, Ігор і Лариса, Слівінський Володимир, Соколин Ярослав, Токарук Ігор; керамісти –Бахметюк Олекса; художники ілюстратори – Вітушинський Михайло, Гаврилів Любомира, Оленюк Ярема, Павлик Тетяна та інші .[10]

Виставка живопису Софії Осієвської – Записи безмовного проходила (листопад 2020) у Підземному переході Вагабундо. Софія – студентка Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Вона десять років займається живописом. Це її перша виставка. Софія працює тату-майстринею в міському салоні. На виставці представлені сюрреалістичні

роботи. Всього 10 робіт, виконаних недавно(рис.2.1.1). Своє натхнення художниця черпає у снах. Відвідувачка Марія Януш, яка випадково зайшла на презентацію виставки, ділиться враженням. «Виставка сподобалась цілісністю. Всі картини відносяться до однієї серії (рис.2.1.2). Роботи виражають емоції художниці, її внутрішній стан. Вони яскраві і зрозумілі. Тобто, глядач може зробити для себе якісь висновки – говорить відвідувачка[11.]

У Музеї Мистецтв Прикарпаття (серпень 2021р.) проходила виставка сучасного мистецтва "Болото", яку висвітлила кореспондентка новин Суспільного Оксана Василик. Ярослав Яновський, художник і співорганізатор виставки розповів, що участь у виставці взяли 15 сучасних митців. Інсталяції і картини, які представлені в експозиції, присвячені рідному місту (рис.2.1.3). Виявляється, що назва виставки пов'язана з розташуванням міста, тому що Івано-Франківськ, крім середмістя, і справді, побудований на болоті[12.]. Художники організували виставку з метою, привернути увагу влади до сучасного живопису та створити в місті музей сучасного мистецтва. Увагу відвідувачів привернула інсталяція Ярослава Яновського, що складалась із скляних банок, в яких плавали декоративні рибки. (рис.2.1.4) Вона знаходилась у центрі експозиції, бо була створена саме для цієї виставки. Рибки – символ Ісуса Христа, символ духовності, зла і добра. Художник Валерій Дувірак, поділився враженнями з виставки. Сподобалась новизна, незабутнє враження справили вхідні ворота Палацу Потоцьких(рис.2.1.5). Місцевого жителя, відвідувача виставки, Романа Тихого вразило те, що у виставці взяло участь багато авторів з цілої України. Своїми враженнями від побаченого ділиться Тарас Греськів, якому сподобались дві інсталяції в сюрреалістичній манері. На мою думку, виставка «Болото» не тільки дала можливість глядачам побачити цікаві роботи, присвячені їх рідному місту, але і торкнутись до зовсім нового ще досі невідомого сприйняття мистецтва, у баченні сучасних митців.

«Колекція» – під такою назвою проходила виставка у Музеї мистецтв Прикарпаття (2021р.). (рис.2.1.17) Її підготували і провели художники Івано-

Франківського «Мистецького братства». 55 авторів, презентували більше ста робіт: твори живопису, графіки та скульптури. Організатор виставки, голова «Мистецького братства» Ігор Роп'яник, представив для загального показу роботи, які зберігались дома і до тепер були невідомі людям. Це твори з приватних колекцій. Приємне враження на глядачів справила картина художника Володимира Гуменного, з колекції Анатолія Пастушенка. Унікальність її полягає в тому, що створена вона у графічному стилі. Висока технологія і графіка, якою користувалися ще сто, двісті років тому. На сьогодні майже немає митців, які б працювали у цьому напрямку – повідомляє власник картини. На виставці присутні твори митців з різних куточків України. Поряд з картинами класиків таких, як: Опанас Заливаха, Денис Лев Іванцев, Михайло Зорій, представлені були ще і картини сучасних художників. Зрозуміло, що в приватних колекціях знаходяться іноді шедеври, які не завжди доступні для загалу. Тому слід віддати належне організаторам виставки, завдяки їхнім старанням, ця виставка була надзвичайно цінною і значимою.[13.]

Про ще одну цікаву виставку в Івано-Франківську (січень 2021) розповіла кореспондентка новин Суспільного Оксана Василик. Анімаційна виставка "Відтінки марсали", яку презентувала, в краєзнавчому музеї міста, художниця Наталі ДК. На ній представлено 20 анімаційних портретів. Для того, щоб їх переглянути, треба за допомогою QR-коду завантажити додаток, зайти у нього і навести камеру телефона на картину. Тоді на екрані телефона з'являється рухоме зображення (рис.2.1.18). Аніматорка Анна Мока, одна з організаторок виставки, ділиться враженням: "Думаю, що майбутнє цифрового мистецтва саме у таких речах. Це дуже цікава ідея. Складність у тому, щоб правильно розділити портрет на частини, які будуть рухатися. Ще складність, мабуть, у самій ідеї, щоб придумати, як це заанімувати".[14.]

Художниця Наталія Довганюк працює під псевдонімом Наталі ДК. Це її перша персональна виставка. Розповідає, що цифровим живописом займається вже чотири роки. Над створенням виставки працювала пів року разом з командою аніматорів. Виставку привезли зі Львова, також вона експонувалася

у Коломиї. Слід відзначити, що дуже цікава назва "Відтінки марсали". Художниця пояснює, що її улюблений колір – червоний, тому любить найбільше працювати саме з ним.

«Колір марсала – це відтінок певного вина червоного кольору. Сам колір такий темний, вишневий, червоний. Я вирішила скомпонувати і зробити найвитонченішу та найніжнішу виставку» - говорить художниця. Виставка дала можливість зрозуміти, що роботи, представлені на ній – зовсім інший рівень, бо ми відштовхуємось від живописних робіт на більш сучасні. Зараз вся молодь у телефонах, гаджетах. Їм це цікаво, тому я приходжу до висновку, що образотворче мистецтво може бути не тільки класичним, стандартним, з олійними картинами, а й з анімацією.

Василь Романів – директор Музею мистецтв Прикарпаття повідомив про відкриття одразу двох виставок. Перша виставка «Різдвяна»(рис.2.1.10), в експозиції якої представлені твори сучасних художників. Виставлені твори живопису, ікони на левкасі, розпис на склі. Родзинкою виставки стали мініатюри воїнів, які захищають нашу неньку Україну. Виставка цікава тим, що можна побачити всі напрямки мистецтва, – каже директор. Тут представлені роботи кількох десятків авторів, серед них Богдан Бринський, Богдан Кузів, Ігор Роп'яник, Лариса Сандюк, Володимир Сандюк, Федір Матейчук, Ірина Король та інші.

Друга виставка, присвячена пам'яті Івано-Франківського художника Михайла Тимчука, якого вважали художником нового покоління (рис.2.1.11). Слід сказати, що Михайло працював у Музеї мистецтв Прикарпаття з 2007 року. Організовував персональні проекти, брав участь у виставках. Свої роботи митець виконував лаками на полотні чи папері, які насичують кольори, створюють відчуття руху фарби в просторі. На виставці представлені краєвиди та ікони. Художник залишає класичними лики ікон, а тіло декорує в етнічному стилі.

«Його можна не розуміти, але його неможливо не любити», – У. Явна.

З болем і сумом дізнались поціновувачі таланту художника про передчасну втрату, тому в час роковин була організована виставка, як данина шани великому митцю.

Виставку петриківського розпису "Наступність поколінь" презентували у Івано-франківську(2021) майстри з Дніпра. Назва виставки дуже символічна. В експозиції представлено близько 80-ти творів петриківського розпису. Зокрема, яскраві квіткові орнаменти, що використовують в інтер'єрах, екстер'єрах, на упаковках, афішах та в рекламній поліграфії. Малюють акриловими фарбами або змішують гуаш з клеєм. Заслужена майстриня народної творчості України Тетяна Гарькава розповіла Суспільному Карпати, що в експозиції представлені роботи майстрів п'яти поколінь – від корифея розпису Федора Панка до теперішніх майстрів та студентів Дніпровських вузів. Як зауважив директор музею Василь Романець, якщо на Прикарпатті звикли до таких видів, як: кераміка, різьба по дереву, писанкарство, мосяжництво, то на сході України – петриківський розпис. В його основу лягли рослинні орнаменти, які починалися з декорування внутрішніх приміщень селянських хат, насамперед печей, і з часом перетворилися на яскраве декоративно-прикладне візерункове малярство. Директор Дніпровського художнього музею Тетяна Шапаренко повідомила, що зараз у музеї зберігається півтори тисячі експонатів петриківського декоративного розпису і ми намагаємося поповнювати цю колекцію, щоб наступні покоління мали чому вчитися». (рис.2.1.12)

Тетяна Гарькава наголосила, що освоює сучасні технології, в яких можна використовувати петриківський розпис. Це є розпис по тканині, по склу, по кераміці, по дереву, тобто того, що не роблять наші петриківці. На виставці глядачі змогли помилуватися класичними мотивами петриківського розпису, ознайомитись з принципами петриківської орнаментики і, звичайно ж, побачити індивідуальність робіт, творчу манеру художників.

Переглядаючи картини, відвідувачі могли простежити розвиток петриківського розпису. Хоча техніка і інструменти залишаються незмінними, та використовуються нові технології, акрилові фарби, які дарують нові

можливості. Серед запрошених на виставці були присутні члени художнього гуртка, що при Будинку культури с. Радча, що на Івано-Франківщині. Гуртківці розповіли, що займаються вже п'ять років. Для того, щоб освоїти різні техніки, запрошують до проведення гурткових занять різних майстрів. «Захоплюються гуртківці і петриківським розписом, який подобається дітям різнобарв'ям і оригінальністю мазків, за градієнт переходу одного кольору в інший», – розповіла директор Будинку культури Ірина Вацеба. Для відвідувачів, які мали бажання навчитися малювати основні елементи петриківського розпису, був організований майстер-клас. Студенти пані Т. Гарькавої допомогли всім охочим відчутти особливу енергетику фарб. І цією чудовою нагодою скористались юні гуртківці з Радчі, для яких заняття залишило багато позитивних вражень. (рис.2.1.12)

Варто згадати, що на Прикарпатті в жанрі декоративного розпису працювала Заслужений майстер народної творчості УРСР, лауреатка Всеукраїнської премії ім. К. Білокур Параска Хома, чию творчість мистецтвознавці ставлять поряд із роботами Ганни Собачко-Шостак, Катерини Білокур, Марії Приймаченко, Надії Білокінь, Тетяни Пати.

Слід звернути увагу на творчість талановитої Франківчанки Марти Олегівни Пітчук. Створена нею унікальна колекція живописних картин під назвою «Мотанка», по праву може зайняти чільне місце у декоративному живописі України. Прадавній український оберіг – лялька-мотанка. Матері мотали для своїх дітей ляльки, вкладаючи в них тепло і любов. Така мотанка, зроблена руками матері, оберігала дитину від поганих очей.

На картинах Марти Пітчук, лялька-мотанка попередніх століть, ніби зливається в одне ціле з реально існуючою жінкою. Мотанка, ніби символ минулого, що ожило на полотні, – вважає художниця. Вона має свій характер, думки, погляди. Це виражається в жестах, кольорі, штрихах. (рис.2.1.13)

Перша «Мотанка» мисткині з'явилась на полотні у 2015 році. Художниця згадує, що писалася вона довго, було надзвичайно важко імітувати присутність обличчя під нитками. Тому спочатку вирішила намалювати обличчя, а вже потім закрити його нитками. Працюючи над кожною своєю «Мотанкою»,

художниця малює обличчя повністю. Тільки відтворивши всі риси обличчя, авторка закриває його нитками. І коли ми бачимо картини на виставці, то це не тільки красиві образи жінок, але і лиця, сповнені емоціями, переживаннями, думками і поглядами. Якщо уважно придивитись до картини, то можна помітити під шаром фарби жіночий погляд, а мазки на картині і справді нагадують мотані нитки. Слід відзначити, що всі роботи М. Пітчук створені на темному фоні, за допомогою якого авторка прагне передати таємничість, містину атмосферу і глибину роботи. Ти, ніби залишаєшся наодинці з картиною. Свої мотанки художниця одягає в давні українські строї, використовуючи елементи одягу кожного регіону. Вважає, що найважча і найбільш клопітка праця – саме одягнути «Мотанку». Тут грає роль крій і елементи одягу, різноманітні узори вишиванок. Для детального відтворення одягу певного регіону, художниця звертається до літератури і музейних експонатів. Окрім одягу «Мотанок», художниця детально пропрацьовує головний убір. З початку війни Марта Пітчук займається збором коштів на ЗСУ, продаючи свої картини. Вона передала на допомогу військовим вже більше мільйона гривень. Нині колекція налічує 80 картин. Обличчя в усіх «Мотанок» закриті навхрест нитками. Однак, дуже часто відвідувачі впізнають у цих роботах себе і своїх рідних.

– Мені пишуть, що я намалювала чиюсь маму, сестру, портрет. Я в ці моменти дуже радію, бо ці картини і є про нас, українських жінок, – запевняє Марта. Сьогодні, «Мотанки» художниці допомагають створювати подруги, знайомі, яких вона запрошує натурницями.[17.]

18 травня 2023 року в Музеї мистецтв Прикарпаття, проходила виставка робіт Миколи Якимечка, приурочена 60-річчю. На виставці представлені роботи, створені автором протягом останніх 40 років. Журналістка Інна Сендецька-Монюк розповідає, що експозиція побудована в хронологічному порядку. Розпочинається першим рисунком намальованим у Львові і завершується роботою, написаною за три дні до відкриття виставки. Виставка цікава глядачам тим, що представлені роботи, виконані в різних техніках: темпера, акрил, пастель, воскова емульсія, олійний живопис. Автор виставки

Микола Якимечко розповідає про особливість виставки. Роботи в експозиції поділені на дві частини. "У лівій – представлені роботи, що відповідають на питання: "Як малювати?". Праворуч — картини, що відповідають на питання: "Що малювати?"(рис.2.1.14). За словами директора Музею мистецтв Прикарпаття Василя Романця: «Твори монументально декоративні, композиції – ціни їм немає. Те, що художник показав усі періоди, це — найкраще для наших студентів, які приходять дивитися, як треба поступово робити». Своїми враженнями від виставки поділився відвідувач Родіон Трикоз. Хлопця, в роботах митця, вразили палітра кольорів та акценти на деталях. "Мені дуже сподобався цей стиль у картинах. Це — ті картини, на які хочеться дивитися", — говорить студент .Художник наголосив, що його виставка — це своєрідна відповідь на російську агресію (рис.2.1.15). "Саме творчість показує, що нічого тут не вмерло, нічого не зникло й не злякалося", — говорить автор. Автор ділиться думками про те, що натхнення для своїх робіт він черпає від рідної землі. Своєю музою вважає Україну. Художник Михайло Дейнега, відвідувач виставки, відзначає, що коли дивишся на роботи майстра, відчуваєш себе не просто глядачем, а співпереживаєш разом з майстром, живеш його баченням, радіщами і болями. Директор Музею мистецтв Василь Романець, характеризує автора, як талановиту особистість, обдаровану Божою іскрою. Виставка цікава не тільки професіональним художникам, але і початківцям, яким є чому навчитися. В даний період автор плідно працює в галузі станкового, монументального малярства та графіки.[18.] Слід відзначити, що травнева виставка у творчості Миколи Якимечка не остання. Менше ніж через місяць у Франківську презентували виставку дипломних робіт учнів Миколи Якимечка. Експозиція налічувала понад сто робіт випускників вузу за останні 12 років. Роботи представлені у техніці малярство та живопис. Художник зізнається, що в своїх учнях намагався виховувати професіоналізм, художню уяву, яку вони пізніше продемонструють у своїх творах. Своім головним завданням художник вважає: вчити студентів відтворювати ідеї, які зароджуються в серці і в уяві і подавати їх засобами образотворчого мистецтва, щоб було професійно. З

любов'ю і вдячністю відзивається про свого вчителя студентка Валентина Гончар, яка одержала високу оцінку своєї творчості. Дякує за те, що навчив створювати прекрасні полотна, змістовно, осмислено і якісно виконувати чималу кількість творчих робіт на різну тематику.

«Привітання життя» - під такою назвою в Івано-Франківську пройшла ювілейна виставка Марії Корпанюк – кераміста, художника, поета. Експозиція присвячена 20-річній творчості життя мисткині (рис.2.1.18). За першою освітою Марія – керамік. Малювати почала в 50 років. На виставці представлено роботи різних років творчості майстрині. Це пастелі і кераміка. Керамічні – ранні роботи, а пастель – пізніші. Усе життя в картинах. Переглянути роботи відомої мисткині прийшли десятки прихильників її таланту(рис.2.1.16). Мистецтвознавці відзначили авторський стиль художниці, який особливо виражається в її роботах. Дмитро Сивак, відвідувач виставки, член спілки художників, зазначив, що пастельні композиції, які створює мисткиня, може прочитати кожен.[19.]

В краєзнавчому музеї Івано-Франківська (11 травня 2023), відкрилася виставка кераміки Василя Перегінця. Цікавинкою експозиції став керамічний пласт на військову тематику під назвою "Юрій Переможець" (рис.2.1.18). Цю роботу кераміст створив нещодавно. Сам автор вважає свій витвір технологічно складним, оскільки створений він з різних матеріалів. «Юрій зображений у військовій формі з підсумками, протинає і вбиває двоголову курку. Зверху пластик зроблений з глино-паперу. Тому він виглядає як папір, і таке відчуття, що його накреслили на папері», — розповідає майстер. Доробок майстра з 2016 року – 70 робіт (53 керамічні пласти й 17 скульптур). Відвідувачі музею зауважили: на виставці найбільше сподобалися скульптури, де на військових снарядах сидять птахи. "Життя все одно триватиме, закінчиться ця війна і все буде добре. Дуже приємно, що автор не зупиняється на досягнутому. Він завжди розвивається, завжди йде вперед, завжди удосконалює техніку", — говорить Леся Радиш. В експозиції більша кількість робіт – кераміка. Автор розповідає, що поступово перейшов із живопису в кераміку. "Це — кераміка, не живопис, що можна робити, потім

залишити й через деякий час знову доробити, допрацювати, домалювати. Тут або ти робиш, або вона висихає — і тоді вже ти нічого не робиш. І я маю можливість, маю обладнання, маю свої печі", — каже кераміст. Директорка краєзнавчого музею Галина Беднарчик розповідає, що у музеї часто проводяться виставки, здебільшого це – акварельні й олійні роботи. Керамічні – презентуються рідше, тому що такого рівня майстрів у нас менше. Про популярність виставки свідчить і запит відвідувачів.[20.]

У Центрі сучасного мистецтва, у січні цього року, проходила виставка живопису “Художники ІФ”. На виставці були представлені роботи 15 франківських художників різних поколінь. Всі роботи об’єднані спільною темою, що зрозуміло з назви “Художники ІФ”. Кожен автор представив по дві-три роботи — в різноманітних художніх стилях, не подібних між собою. Тут є й портрети, й пейзажі, й абстрактні філософські полотна. "Переважно — це живопис, але тут іще пастель ми можемо бачити. Можемо бачити комбіновані техніки, як-от витинанка з рисунком або живопис з життям чи сучасним текстилем", — розповідає директор Центру сучасного мистецтва Андрій Шнайдер. «У місті є багато внутрішньо переміщених людей, які хочуть бачити наш край, тим більше, мистецтво наших художників», — розповідає Богдан Губаль, заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри дизайну й теорії мистецтва, член Національної спілки художників України. Свою творчість Богдан Губаль теж представив на виставці полотнами “Полум’я війни” й «Полум’я осені”. Великою популярністю на виставці користувались роботи Михайла Дейнеги. «Закарпатська дерев’яна церква», яку митець зобразив ще у період пандемії коронавірусу, а «Квіти» — під час повномасштабного вторгнення РФ в Україну(рис.2.1.19). "На темному тлі цвітуть квіти. Це — знак, що у нас було і що все-таки життя перемагає. Теж було відчуття, що все це минає і залишається щось божественне. Залишаються храми й залишаються люди, які в тому божественному середовищі", — каже Михайло Дейнега. Виставка дуже сподобалася відвідувачам.[21.]

Під назвою «Наше» в Музеї писанкового розпису представлено персональну виставку доцента кафедри образотворчого та декоративно-ужиткового

мистецтва і реставрації Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, члена Національної спілки художників України, лауреата обласної премії ім. Я. Лукавця, заслуженого художника України Володимира Сандюка (м. Івано-Франківськ). Художник працює в галузі живопису, декоративно-прикладного мистецтва, книжкової графіки. На персональну виставку автор представив мальовничі куточки Карпат, відтворені на тридцяти чотирьох живописних полотнах, створені за останні десять років. У своїх картинах художник демонструє колорит наших карпатських пейзажів. Барвисті мотиви пейзажів відтворюють духовно-емоційну складову творчості автора. Кожен з творів митця вирізняється багатством і яскравістю барв, цікавими композиціями. Зору глядача, відкривається краса гірських пейзажів та велич прадавніх гуцульських церков. Слід сказати, що митець активно і творчо працює в часі війни. Бере участь у багатьох добродійних мистецьких проєктах, реалізовує твори через соціальні мережі, їх також можна придбати й на виставці в музеї, всі кошти з продажу яких скеровуються для ЗСУ. Виставку відвідало широке коло поціновувачів мистецтва з Коломиї, Івано-Франківська, Косова, Яремчі. Володимир Сандюк є автором понад 30 персональних виставок. Твори його зберігаються в музейних і приватних збірках України та зарубіжжя (рис. 2.1.20). Виставка покликана надихнути колومیян і гостей міста яскравістю кольорів, оптимізмом та позитивною енергетикою, які так потрібні в цей непростий час кожному українцю. Вона є джерелом натхнення для майбутніх молодих митців.

Червень 2023 – газета «Вікна»

У м. Калуші, інформує газета «Вікна», проведено майстер-клас з розпису на склі, який організували подружжя Бойко Віталій і Інна разом з психологами. Майстер-клас був проведений для воїнів – ветеранів ЗСУ – розповіла психологиня Іванка Гусениця (рис. 2.1.21). « Вони зробили все, що могли, там, де були. Ці люди — справжні сучасні Герої, які себе такими не вважають, але вони є. І вони — посеред нас». Віталій — ветеран ЗСУ. Впевнений, що творчість і сім'я — те, що дуже підтримує. Дружина Інна розділяє захоплення та ідеї чоловіка, щоб разом подолати все.

Художники-ілюстратори експонували на виставці картини, які відображають їхні почуття, викликані війною. В експозиції представлено 26 картин, які створили шість митців. Діджитал-малюнки це не комп'ютерне мистецтво, а комп'ютерне виконання — коли замість паперу та фарб використовують спеціальні програми, пояснює директор центру сучасного мистецтва Андрій Шнайдер. Це один з найпопулярніших напрямів створення плакатів, стверджує директор центру. Одну зі своїх робіт, ілюстраторка та співорганізаторка виставки Ольга Дубровіна, присвятила рятувальникам: "Для мене — це неймовірні герої. Вони йдуть туди, звідки люди намагаються втекти. Вони йдуть назустріч небезпеці попри обстріли". Мисткиня родом з Нікополя. На виставці представлено її п'ять робіт.

З початку повномасштабної війни, авторка разом з колегами створювала плакати, намагаючись достукатись до свідомості росіян. Коли зрозуміла, що це не дає ніякого результату, почала відображати у власні почуття і переживання нав'язані війною. Так і зародилася ідея створення виставки на воєнну тематику

Естетику і стиль, народжені в українських Карпатах, не переплутаєш ні з чим. Найяскравіше вони виражені в декоративно-прикладному мистецтві, один із зразків якого – автентичний косівський розпис.

Косівський розпис розвивався з традицій оформлення гуцульської кераміки. Гончарство тут було одним з найпоширеніших в регіоні промислів, тому що в карпатських селах знаходилися багаті поклади натуральної глини.

Сучасні представники косівського розпису – Оксана Бейсюк, Христина Балагурак, Богдан Бурмич, Іванна Козак-Ділета, Валентина Джуранюк, Уляна Шкром'юк, Марія Гринюк, Василь Стрипко, Михайло Сусак, творча родина Ігоря, Христини та Терези Троць і багато інших художників. Балагурак Христина Тадеївна, є учасницею багатьох всеукраїнських виставок. Виробляє мисткиня: свічники, тарелі, вази, куманці, сервізи, скульптури малих форм. У роботах часто поєднує гончарство і ліпку. Христина Тадеївна –майстриня з добре розвинутою уявою і фантазією. Її роботи сповнені гумором. Двійнята «Паровані»(рис.2.1.23), посуд для вина «Іван та Марічка», іграшка «Курочка».

Творча родина кераміків Гривінських, працює у напрямку косівська кераміка. Петро, Василь і Дзвенислава створюють намиста, гобелени, живописні композиції. Петро Гривінський, у своїй роботі використовує традиції гончарства. Цікавою є серія портретів українських гетьманів, намальованих на декоративних тарелях. Василь Михайлович Гривінський вносить у народне мистецтво сучасні мотиви, примножує традиції гуцульської кераміки. Якщо характеризувати галерею робіт кераміста, то можна побачити, що автор чітко змальовує обличчя, одяг, положення рук, велику увагу приділяє атрибутам гетьманів. Автор майже не використовує орнаменту. Край тарілки оздоблює листочками та ягодами. У творчому доробку художника є найсучасніші інновації, виконані з гумором, такі як: рушниця, фігурна композиція «Гуцули грають в шахи». Розписи на тарелях, кахлях і вазах багатожанрові, захоплюють глядачів своїми сюжетами.

У 2016 році традиції косівської мальованої кераміки було включено до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України.

Якщо підсумувати все, що вдалось зібрати і опрацювати, то можна зробити висновок, що сучасний декоративний живопис Івано-Франківщини, який представлений в нашому регіоні різними видами мистецтва, розвивається. Про це свідчать численні виставки, пленери, майстер-класи рузних рівнів. Слід відзначити, що крім основних, добре відомих нам видів живопису, в даний час з'являється багато художників-новаторів, які своєю наполегливою працею, пошуками новизни, вносять великий внесок у розвиток декоративного живопису нашого регіону. Це і роботи Софії Осієвської, яка черпає натхнення у своїх снах. Новизною віє і від робіт Наталі ДК з виставки «Відтінки Масали». Мисткиня вважає, що за цифровим живописом майбутнє. Ознайомившись з її виставкою зрозумів, що образотворче мистецтво – це не тільки олійні фарби, але і анімація. Цікавим є і те, що новаторство торкнулось і петриківського розпису. Це відноситься як до фарб і нових орнаментів, так і до сучасних технологій, які використовує Тетяна Гарькава. Петриківський розпис по

дереву, по склу, по тканині, підкреслює творчу манеру художниці. Заслуговує на увагу і керамічний пласт Василя Перегінчука. Витвір складний технологічно, бо зроблений з різних матеріалів. І, звичайно ж, неабиякий прорив у розвиток живопису внесла своїми роботами Марта Пітчук. Її виставка «Мотанка» - унікальна колекція, яка налічує більше вісімдесяти робіт. «Мотанка» являється для всіх нас символом України, загадковим символом жінки-матері, містичним, таємничим символом прадавнього роду українського. Вважаю, що вона займе чільне місце у сучасному живописі України. Підсумовуючи сказане, можна вважати розвиток живопису, на даному етапі, достатнім.

2.1. Типологія декоративного живопису

Сучасний декоративний живопис Прикарпаття представлене багатьма видами. Це стало можливим завдяки професійним майстрам, які вивчають національне коріння та спадщину залишену їхніми попередниками, і, завдяки збереженим шедеврам, створюють естетичний лад сучасних творів. Для написання магістерської роботи потрібно дослідити три типи живопису: розпис на склі, настінний сакральний розпис і книжковий. Одним з найдавніших є розпис на склі, який, прийшовши з сивої давнини, прижився, видозмінився, почав розвиватись по-новому. Сакральний розпис дещо зберіг свою автентичність. Біблійні сюжети залишилися незмінними, однак нові фарби і позолота надають нашим церквам особливої краси і витонченості і тільки книжковий розпис крокує вперед, однак запити маленьких читачів не завжди можуть задовільнити художники ілюстратори.

Своє дослідження я хочу розпочати з муралів, які стали одними із найсучасніших різновидів розпису. Слово «мурал» означає настінний малюнок. Він виник у Мексиці. А з початком 2000-х з'явилися в Україні. Серед визнаних муралістів Роман Бончук, Марта та Юрій Пітчуки, Сегій Григорян, Оксана Парцей, Ірина Клищук, Олег Замора, Ірина Ковалевська, Віталій Білоусов-Вандяк.

Роман Бончук вважає мурал елементом художньої привабливості міста, наголошуючи на естетичному та виховному аспектах. Слід сказати, що Роман

Бончук став героєм проєкту «Люди Прикарпаття – історії, що надихають». Він є автором першого в Україні музейного комплексу «Небесної сотні» та муралу, пам'яті Романа Гурика, (рис.2.1.35) убитого на майдані снайпером. Будинок для муралу вибраний не випадково, бо знаходиться на вулиці, названій на честь героя. Площа зображення – 150 кв.м. Художники працювали над його створенням 7 днів. І тепер франківці мають змогу побачити масштабний портрет наймолодшого франківського героя Небесної Сотні. Велике враження мурал справив на людей, які особисто знали воїна-героя. Художник стверджує, що вклав у свою роботу «усю душу й серце». «Завдяки вашим роботам будинок ожив і став окрасою нашого мікрорайону та міста», – поділилася у соцмережі керівниця ОСББ Оксана Іванюк.

У травні 2017 року художник завершив роботу над муралом «Івано-Франківськ, якого не буде». (рис.2.1.34) На фасаді хрущовки з'явився малюнок австрійської кам'яниці. Розписи робила Дарія Костецька. "Завершили красу: люди радіють й дивляться щасливо. Такими позитивними меседжами ми врятуємо цей світ", – говорить Роман Бончук. Автор повідомив, що цей мурал стане першим з серії "Івано-Франківськ, якого не буде". Він пообіцяв, що незабаром у місті з'являться нові мурали, зруйнованих будинків, які, наче привиди, будуть дивитись на нас з минулого. Мурал зі зображенням Тараса Шевченка з NLAW (ред. шведсько-британська переносна протитанкова керована ракета малої дальності). Під зображенням читаємо рядки з поеми «Кавказ»: «Борітеся – поборете, Вам Бог помагає!» (рис.2.1.37) Робота актуальна в даний час. Нам всім потрібно сили і духу Т.Шевченка.

Великодній мурал (квітень 2017р.). Один із будинків Калиново Слободи прикрасили чотири великодні писанки. Мурал, який зробив містечко приємним для жителів і цікавим для відвідувачів. Одна із останніх робіт автора, що прикрашають середмістя, створена у лютому 2023 року. Мурал, присвячений 300річчю з дня народження Григорія Сковороди (рис.2.1.36). На муралі зображений філософ-мандрівник, який ступає розкритою книгою. Автор зробив напис під роботою: "Духовна зброя сильніша за тілесну". Ця цитата актуальна сьогодні. Для кожного вона буде нести конкретний зміст. І

кожена людина, дивлячись на образ великого філософа, буде вибудовувати свою систему цінностей і розуміння цієї фрази», – говорить художник. Задум художника – зобразити Сковороду поміж двох світів: земним і космічним. Стінопис підсилюється мотивами з творчості Григорія Сковороди. Птахи – символ свободи. Сонце – джерело світла і тепла. Дорога, яка іде через книгу – шлях пізнання. Шлях – земний «ловив і не зловив», космічний – мудрість, яку ніс філософ. Пташки на муралі розміщені у формі серця. На думку філософа, людина повинна жити за покликом серця. Пташки і метелики, що переносять нектар з квітів до сонця, «це перенесення знань з книжок в реальне життя», – каже автор муралу. Слід відзначити, що мурали Романа Бончука продумані, глибокі.

Подружжя муралістів Марти та Юрія Пітчуків з Івано-Франківська, знане не тільки на Прикарпатті, але і за межами України. (роб. 2.1.24) Роботи художників можна побачити не тільки в Івано-Франківську, але і в Чернівцях, Хмельницькому, Стрию. Оскільки два стрія Юрія були художниками, то малювати він почав швидко. «Я малював багато – на якихось чорновиках, маминих списаних зошитах. Згодом перейшов на полотна, картони. Сам себе розвивав і дійшло до того, що став малювати на стінах», – говорить художник. У Юрія Пітчука технічна освіта, художньої немає. Малювання для нього – хобі, яке переросло в творчість. Запевняє, що технічний склад думки допомагає в малюванні муралами.

Початком своєї творчої діяльності вважав настінний малюнок, зроблений в автомайстерні товариша. З дружиною Мартою настінні розписи роблять разом. У роботах помітно поєднання стилів: графічного і живописного. Роботу малюють разом. Ескіз малює Юрій, залишаючи місце на картині для Марти, яка потім доповнює роботу. Слід сказати, що подружжя дуже плідно працює у напрямку популяризації відомих українців, які прославили нашу країну та її народ в різні періоди розвитку. Вони – наша гордість і приклад для наслідування! – говорять автори. Один з перших високих муралів – Миколайчук (рис. 2.1.27). Створений у жовтні 2022 року. Автори стверджують,

що у такий спосіб хочуть привернути увагу мешканців та гостей міста до постаті видатного українського актора та режисера Івана Миколайчука.

А у березні на дзеркальній стороні будинку створили мурал, який присвятили видатному композитору та музиканту В.Івасюку.

Окремої уваги заслуговують мурали, присвячені видатним особистостям, людям культури і науки. Іван Франко та його казкові герої – настінний розпис(2015р.),(рис.2.1.28) на якому зображений портрет Івана Франка та герої з його казок про звірів. Мурал «Я піду в далекі гори» (2015). Героїнею якого стала американська співачка українського походження Квітка Цісик.(рис.2.1.29). Мурал, присвячений поетесі, вишивальниці, дисиденту, Героїні Світу Ірині Сенік (2016),(рис.2.1.30).

На своїх муралах, подружжя часто зображає жінок. Юрій запевняє, що його більше цікавить фігуративне мистецтво, ніж абстрактне. Тому виходить, що переважно малем жінок. У творчому доробку митців цикл муралів, присвячених жінкам-українкам в національних строях. Художники прагнули відобразити жінку в одязі регіону, де створений настінний розпис. Тому створилася ціла серія робіт на етнотемі. Продовженням циклу є робота «Гуцулка з ноутбуком»(2018),(рис.2.1.23). Мурал цікавий поєднанням минулого з сучасним, а саме: жіночої краси минулого і сучасних технологій. Тепер сучасна гуцулка з ноутбуком стане ще однією візитівкою міста. Це не єдина робота родини художників-муралістів. «Гуцулка з куркою» - на муралі зображена гарна гуцулка в традиційному одязі з куркою в руках. Духовним символом українського народу є вишивка.Тому дівчина зображена у традиційному гуцульському строї. Курка, символізує родючість.

Мурал «Овочевий» (2016),(рис.2.1.25) створений, як свідчення гармонії людини і природи. Він говорить про важливість збереження довкілля. За словами художника Юрія Пітчука, цей мурал має мотивувати дітей любити домашню здорову їжу. Яскраві кольори зігрівають жителів вулиці і наповнюють їх бачення позитивним змістом.У тому ж році створений мурал «Воїни лісу»,(рис.2.1.26) на якому зображені анімаційні персонажі, герої однойменного мультика , яких так люблять маленькі мешканці. Героями

муралу є гуцул Олекса, Андрій "Крук", гуцул Любко та баранчик Зеник. Навчальний мурал. Малюнок на стіні дошкільного навчального закладу "Вишиванка", створений родиною Пітчуків (2016).

Навчально-пізнавальні сюжети, зображені на стіні, покликані виховувати у дітей любов до прекрасного, бережливого ставлення до природи, повагу до книги, а також пропаганду здорового способу життя та користь спорту.

Івано-Франківщина – дуже творчий регіон України, тож не дивно, що й в інших містах області намальовані чарівні мурали. У селі Більшівцях Галицького району на стіні місцевої школи художники-муралісти – Юрій та Марта Пітчуки зобразили тендітну дівчину в сукні з трояндами, яка турботливо обіймає руками будівлі села, наче захисниця. Мурал справляє велике важення не тільки на учнів школи, але і на всіх жителів села.

Заслуговує на увагу і Осінній мурал з синичками, (рис.2.1.32) художника і скульптора Сергія Григоряна, який займає площу в 700 квадратних метрів.

Оксана Парцей та Ірина Клицюк у 2014 році створили мурал «Україна єдина». Він вражає своєю масштабністю (86 м. кв.), (рис.2.1.33).

Основою композиції є два ангели, що тримають у руках український стяг з написом «Україна єдина», як символ єдності Заходу і Сходу. Зображення церковних куполів – символ Божого захисту України, яку авторки подають у вигляді архітектурних споруд. «Ідея створення панно зародилась ще на початку Революції гідності. Ми планували розписати стіну на тему Небесної сотні, але з часом ситуація в Україні змінилася. Ми вирішили розписати стіну на тему «Україна Єдина», – розповідає Оксана Парцей.

Ідея прикрашання фасадів стін кольоровими муралами, на мою думку, дуже цікава. Сірі вулиці оживають під пензлем художника, на перехожих дивляться герої УПА, воїни Небесної Сотні, ангели, казкові персонажі та багато інших персонажів. Слід сказати, що місцяни відносяться до цього неоднозначно. Деякі виступають проти малюнків на стінах житлових будинків. Мешканці вважають, що саме мурали можуть зробити будівлю привабливішою, а район — затишнішим.

Важливою проблемою є розміщення муралів на історичних будівлях міста. Деякі мешканці вважають, що будівлі варто реставрувати, а не прикрашати малюнками. Але для творців кожна робота — це не просто малюнок, а думки, мрії, фантазії, втілені у муралі. Серед городян є і прихильники, які стверджують: «Мурали — це натхнення». Жителям міста подобаються яскраві малюнки і позитивні ідеї — такі роботи завжди викликають захоплення і вдовolenня.

Наступний тип живопису, який ми повинні дослідити – ілюстративний.

Сила ілюстраторського впливу на особистість полягає в тому, що багато класичних текстів лишаються незмінними для кількох поколінь, але саме завдяки художникам-ілюстраторам давні твори осучаснюються і стають нам не менш близькими, ніж нашим батькам. Книги, на яких виросло наше покоління, в майбутньому, наші діти можуть бачити в новому світлі, завдяки ілюстраціям, створеним сучасними художниками.

Український графік, книжковий ілюстратор, автор еклібрисів Михайло Вітушинський один з перших, хто побачив світове мистецтво, показав своє мистецтво світові і привіз світове мистецтво до Франківська.

Він є одним з організаторів міжнародного бієнале «Імпреза», виставки творів сучасного мистецтва, зокрема живопису, скульптури, асамбляжу та графіки, що проходила кожні два роки в Івано-Франківську (з 1989 по 1997). «Нам здавалося, що ми відкриємо вікно в якийсь новий краший світ і сонце буде світити у ньому ціле життя...” Михайло Вітушинський

У кожного художника свій шлях у мистецтво. Пройшов ним і талановитий художник з Прикарпаття Оленюк Ярема Васильович (рис.2.1.40). Він – людина великого обдарування і працездатності, сповнений творчої наснаги і любові до рідної землі. Автор чисельних картин, ілюстрацій до книжок, володар десятків грамот і нагород. Однією з провідних тем творчості художника-графіка, краєзнавця Яреми Оленюка є створений ним цикл графічних і живописних робіт про карпатського Довбуша та його побратимів, про якого, ще з дитячих років, розповідала мама цікаві оповіді. Починаючи з 1964 року художник створює серію картин “Довбушіана” це такі картини: “Випробування в

опришки”, “Довбуш з опришками в Чорному лісі”, “Смерть Олекси Довбуша” та інші.

До цієї теми художник повертається протягом усього життя. Як художник-оформлювач Ярема Оленюк працює над ілюстраціями до книг: “Перо золотого птаха” Степана Пушика, трьох видань Юрія Федьковича. У творчому доробку митця ілюстрації до творів Т.Шевченка, І.Франка, Лесі Українки, В.Стефаника, М. Черемшинита інших(рис.1.2.41). Художник займався і оформленням книжок місцевих поетів

В галузі книжкової та станкової графіки працює і художниця з Івано-Франківська Тетяна Павлик. Вона активна учасниця багатьох міжнародних та всеукраїнських виставок та конкурсів. Її роботи — натюрморти, пейзажі, портрети, ілюстрації. Техніка, у якій працює мисткиня, досить складна— «акварель по мокрому». Ця техніка складна тим, що не дозволяє виправляти, переробляти картини як при використанні гуашевих, акрилових чи інших фарб. Акварельними фарбами картини малюються з першого разу, а це вимагає від художника наполегливості і точності, навіть розвинутої інтуїції. Пані Тетяна говорить, що по-особливому любить і відчуває поезію, музику, танець, малюнок. В дитинстві сама писала вірші. Ставши художником-ілюстратором, вирішила показати поезію через малюнок. Поетичні збірки були першими, що оформляла художниця. Пізніше, вона полишила цю практику. Тепер мисткиня просто малює картини, а письменники підбирають з них ілюстрації до своїх творів.

Художниця тісно співпрацює з нашими поетами Неонілою Стефурак, Богданом Томенчуком, Марією Вайно, Надією Павлик, та найбільша честь для художниці була ілюструвати твори Лесі Українки.

У читальному залі обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. Франка відбулася виставка однієї книги – «Леся Українка «Хвилі моєї туги»», присвячена 150 річниці від дня народження (рис.2.1.42) Л.Українки. До книги ввійшли ілюстрації Тетяни Павлик.

«Та найбільша честь – зізнається художниця, – ілюструвати Лесю Українку.

Книга «Хвилі моєї туги» вийшла в «Каменярі» у 1991 році. Більше, на жаль, не перевидавалася. Авторка говорить, що Лесина лірика завжди була для неї близькою. Тому мисткиня вирішила зорганізувати виставку, яку присвятила 100-літтю драми «Лісова пісня», якою підсумувала двадцятиліття своєї творчої діяльності. Основні твори: ілюстрації до книги Лесі Українки «Хвилі моєї туги» (1990); «Купальські чари» (1997); «Прихід» (1998); «Криниця для спраглих» (1998); «Сльоза скорботи» (2000).

З офіційного блога художника Романа Свередюка дізнаємося про молоду художницю Марічку Пазинюк, яка працює в напрямку живопис, а також пробує себе як ілюстратора художньої літератури для дітей. Як інформувала раніше Галка, у світ вийшла унікальна книжка-розмальовка “Господарство бабусі Ганнусі”(рис.2.1.43-2.1.45), аналогів якій немає. Презентація книги відбулась у січні в Галереї “Арт на Мур”. У ній художниця втілила спогади з дитинства. Мисткиня зобразила своє село та додала різноманітні загадки, авторства Наталії Микуляк. Марічка Пазинюк є арт-терапевтом БФ «Ти-Ангел». Вона відповідає за проведення мистецьких занять у відділенні дитячої онкогематології Івано-Франківської ОДКЛ. Тому вважає, що дана книжечка принесе часточку радості кожній хворій дитині.

“Ця розмальовка особлива. Ми вирішили створити її для чудових сміливих діток, які змушені протистояти всім перешкодам, що з’явилися в їхньому житті. Ми спробували влаштувати дітям маленькі уявні канікули у бабусі в селі, де вони зможуть досхочу набутися поруч із живою природою, розгадувати авторські загадки та розмальовувати світ навколо себе у яскраві барви!” – говорить авторка малюнків. “Усі ми родом з дитинства. Тішусь, що в нас така гарна література для дітей, які несуть добро та радість. Впевнений, що така книжка пригодиться кожній родині”, – каже міський голова Руслан Марцінків.

Живопис на склі – особливий вид народного етнічного мистецтва, в якому відбилися світогляд, смаки, побут українців. Цей вид мистецтва поширений переважно у західних регіонах України. Зокрема, на Буковині, Галичині, Гуцульщині, Закарпатті. Якщо говорити про розпис на склі, то слід

сказати, що такі експозиції на виставках Івано-Франківська є рідкісним явищем. Старі майстри відходять, а молодих послідовників небагато. Тому у науковій бібліотеці Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, як надія на майбутнє підростаюче покоління, проходила виставка робіт студентів III курсу, спеціальність «Іконопис»(2009). Молоді художники, які сьогодні опановують мистецтво написання ікон, завтра продовжать традиції старшого покоління.(рис.2.1.46)

Викладач кафедри образотворчого мистецтва Оксана Мельничук, яка є організатором даної виставки, розповідає, що молоді автори готуються до виставки протягом року, підбирають матеріал для роботи, радяться з фахівцями. Юним художникам вдалось представити на виставці різнопланові техніки, серед яких значна частина робіт, мальованих на склі. Всього на виставці представлено сорок чотири роботи таких авторів: Жанни Мендель, Лесі Барановської, Христини Боднар, Мар'яна Козака, Мар'яни Павлючок та інші.

«Хоч про власний стиль, авторські техніки студентів говорити ще рано, але я радію, що вони не обмежились копіюванням. Нині вже можна говорити про власні композиційні рішення. Впевнена, що на виставці наступного року творчих робіт буде значно більше», – переконана Оксана Мельничук. Будемо надіятись, що такі виставки стають традиційними.

В рамках Міжнародного мистецького фестивалю «Карпатський простір» та з нагоди Дня міста відкрили художню виставку «Малярство на склі»(2.1.20),(2018).

На виставці представлено роботи 13 митців з різних куточків Західної України. Серед них знані Івано-Франківські художники: Оксана Мельничук, Михайло Дейнега та Микола Якимечко. Про унікальність даної виставки говорять самі художники. “У митцеві складно говорити про виставку, бо краще бачити те, що є. Сама робота завжди говорить за автора, є відображення внутрішнього світу митця. Ця виставка унікальна, адже роботи презентували окремо, але у такому вигляді її ще не бачили”, – розповідає Михайло Дейнега. В експозиції представлені роботи на склі місцевої художниці Оксани

Мельничук. Авторка трьох персональних виставок. Член Національної Спілки Художників України. Працює в галузі іконопису, малярства, графіки. На виставку мисткиня презентувала понад два десятка ікон на склі. Малюнки на склі Оксани Мельничук незвичайні і непередбачувані, техніка захоплююча. Найулюбленішим моментом в створенні картини, художниця вважає пошук і віднайдення лінії в композиції.

Художниця згадує, що малюнки на склі приваблювали її своєю склалністю ще із студенських років. Багаторічне захоплення переросло у серію робіт під назвою «Виноградна лоза». Основну партію у картинах відіграє червоний колір.

На виставці представлені картини на склі: Триптих «Ангельські хори» (2008), «Ореля» (2011), «Милування» (2011), «Христос – виноградна лоза» (2011), Триптих «Святі Віра, Надія, Любов» (2012), «Куфер. Враження» (2012), «Козацька Покрова» (2012), «Свята родина» (2012), «В небі черкають крила об крила...» (2012), Триптих «Згарди» (2013), «Богородиця ніжності» (2014), «Пливуть гроби» (2014), «Спас нерукотворний» (2015), «Святий Роман» (2015), «Свята Меланія» (2015), «Святий великомученик Пантелеймон, безвідплатний лікар і цілитель» (2015), «Богородиця Скорботна» (2016), «У сні мені явилися дві богині...» (2017), «Богородиця-годувальниця» (2017), «Розп'яття» (2017), «Марія» (2018) та інші. Майстриня не тільки познайомила учасників фестивалю з своїми роботами, але і провела майстер-клас, розповівши відвідувачам виставки про особливості цього дивовижного виду мистецтва.

У Національному заповіднику «Софія Київська» у Гошівському монастирі на Івано-Франківщині, проходив Всеукраїнський симпозіум «Живопис на склі» (2018). Слід відзначити, що такий симпозіум проводиться вже в четверте.

Організатори симпозіуму ставлять перед собою мету: активізувати творчі мистецькі сили в напрямку відродження і розвитку стародавньої традиції живопису на склі. Для вихованців дитячих художніх закладів проводились майстер-класи та семінари, на яких пропагувалась техніка живопису на склі.

В експозиції виставки глядачі змогли переглянути картини художників: Миколи Якимечка, Михайла Дейнеги, Оксани Мельничук, Галини Турчик, Катерини Каркадим. Кожен митець працював у своєму неповторному стилі, надихаючись красою карпатського краю.

У виставковій залі художньої школи (грудень 2021) відкрили виставку малярства на склі “Тут ся ангели явили”(рис.2.1.47). Під керівництвом викладачок кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації Оксани Мельничук та Юлії Попенюк, представлена сотня студентських робіт у техніці живопису на склі. Роботи, представлені на виставці, репрезентують високий виконавський рівень авторів та їхніх викладачів. Допомагають відвідувачам дізнатись якнайбільше про традиції розпису на склі. Створюють неповторну атмосферу Різдвяного свята.

“Приємно відзначити, що серед представлених на виставці студентів ПНУ ім. В. Стефаника є і випускники нашої школи!”, – йдеться на фб-сторінці Івано-Франківської дитячої художньої школи, інформує “Галка”.

У січні 2019 року в Івано-Франківську відбулася виставка живопису на склі Наталії Курій-Максимів під назвою "Янголи". Добрі, світлі, життєствердні, а інколи меланхолійні чи замріяні ангели споглядають на нас із живописних робіт на склі пані Наталії. Художниця створила цілу серію робіт «Янголи України». Ідея створення виникла у 2014 році, під час Революції гідності.

Перша робота – «Одеський янгол», потім — охоронці Донбасу і Криму. Вся серія налічує 25 картин. Пані Наталя створює картини, на яких зображені янголи кожного регіону України. Тепер мисткиня працює над новими образами, мріє намалювати якнайбільше ангелів, щоб охороняли державу від зла. Ангел, як символ молитви за мир та кращу долю кожного українця. Художниця часто надихається творчістю українських майстрів наївного мистецтва таких, як: Марія Приймаченко, Ганна Собачко-Шостак, Катерина Білокур.

Секретар міської ради Галина Богун, зазначила: «Ми віримо у захист ангелів змалечку, хоч і не бачимо їх. А такі творчі особистості, як пані Наталя, наділені унікальним даром – помічати те, що іншим не під силу. Ангели

України, яких зобразила наша гостя, особливі, наділені винятковою енергетикою»

2.2. Творча та освітня практики Галини Теремко

Твори Прикарпатської художниці Галини Теремко, якої сповнені глибинною мудрістю та душевним спокоєм. Вона оригінальна своїм баченням краси довколишнього світу, життєдайною вірою в обереги народу та великою любов'ю до рідного краю.

Галина Теремко народилася 23 травня 1964 року у с.Копачинцях, Коломийського району на Івано-Франківщині. Виростала в селянській сім'ї, де праця до землі й повага до звичаїв були своєрідним законом. У творчій біографії Галини Теремко потрібно виділити навчання у Косівському технікумі народно-художніх промислів ім. Касіяна; в Народному художньому університеті мистецтв у Москві (відділення художньої кераміки); у Львівському інституті декоративно-прикладного мистецтва. Слід відзначити, що мисткиня зараз плідно працює в кількох напрямках декоративно-прикладного мистецтва, а саме: малюнок на склі, настінний і сакральний розпис та ілюстрація дитячої книги. Хочу зупинитись на кожному з напрямків роботи художниці. Перш за все тому, що кожен з них виявився плідним у творчості мисткині, результати, яких вона досягла, заслуговують на увагу.

Мисткиня є авторкою численних художніх робіт на біблійну тематику. І тут уже біблійні сюжети оздоблюються побутовими та обрядовими деталями, соціальними мотивами, де реальне легко поєднувалось з казковим, підпорядковуючись основній темі – боротьбі добра і зла. Згадує художниця, як розпочинався її творчий шлях. «У нас на горищі був старий-старий образ, мальований на склі «Розп'ятий Ісус», який просто заворожив мене. Вдивляючись у нього, я зрозуміла, що у склі можна показати більше, ніж просто на папері. Ще тоді, в дитинстві, кольори відігравали для мене надзвичайно важливу роль-говорить художниця. Пані Галина повністю і безоглядно віддається своїй праці. Роботи вирізняються самобутнім

характером. Її картини неможливо сплутати з творчістю інших художників, бо має мисткиня свій особливий почерк і стиль. Про що і ділиться: «Я малювала олійними фарбами на звичайному склі, контури композиції наводила тушшю, малювала без ескізів, немов би, переносила те, що жило десь глибоко в душі. Коли дивишся на роботу крізь скло, то бачиш себе у відображенні, а це додає певної містики». Переглядаючи картини художниці, щораз вражаюсь – такої буйності кольорів я ще не стрічав. Вони якісь по-особливому яскраві, звільнені від буденності, скупані авторським баченням. Що не робота – то філософія. Неймовірно, що в одній людині можна побачити такий могутній сплеск творчості і фантазії, національної культури та генетичної пам'яті.

Нещодавно, видавництвом «Писаний камінь» було видано альбом «Малярство на склі». Галина Теремко. Де художниця репрезентувала більше 50-ти неповторних художніх творів. Ділиться своєю задумом щодо планів і майбутніх робіт: «Я прагну відобразити у своїх композиціях наші християнські звичаї: «Різдво», «Великдень», «Стрітєння відтворити на склі фарбами красу нашого прикарпатського краю, нашу автентичну культуру і релігію. Хочу змалювати життя людей, згадати наших дідів-прадідів, нашу славу минувшину»

Переглядаючи анотацію до альбому, бачу високу оцінку творчості художниці дану доцентом Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, заслуженим художником України Василем Корпанюком: [42]

«Художниця зуміла серцем відчутти і передати найглибші філософські відчуття, що притаманні для кожного з нас. Твори Галини Теремко вартують високої оцінки і заслуженого визнання. Кожний малюнок зроблений з великою любов'ю. Авторка вклала в нього не тільки талант, але й душу. Образотворчість члена національної спілки майстрів народного мистецтва України Галини Василівни Теремко слугуватиме підрастаючому поколінню найкращим прикладом оцирення і духовного зростання у дуже непростий період для нашої України». Галина Теремко бере активну участь у виставковій діяльності.

Роботи мисткині дістали високу оцінку на виставці «І скло фарбами розмовляє..» в музеї «Писанка» м. Коломия. Тематика представлених 52 робіт різноманітна: від релігійних сюжетів, до ітературних творів. Всі вони сповнені глибинною символікою, народною мудрістю та душевним теплом. Надзвичайна чистота та позитив, які випромінюють роботи, щиро вразили відвідувачів виставки.

Зачаровані витворами авторки відвідувачі написали у відгуку:

«Тут що не робота, то шедевр, що не малюнок, то велика філософія, гімн життю. Прекрасно, коли в одній людині відчувається такий могутній сплеск національної культури, бачиться, той генетичний код народу, що тримає на своїх крилах і сім'ю, і родину, і матір-Україну».

Щире й тепле слово про її творчість мовили: владика Коломийсько-Чернівецької єпархії кир Микола Сімкайло, голова Співки народних майстрів Василь Корпанюк, начальник Коломийського відділу культури Уляна Мандрусак. Від Городенківщини привітали свою талановиту землячку директор Центральної районної бібліотеки Марія Підлеснюк, художник, викладач Косівського інституту народно-художніх промислів Мирослав Радиш. За словами Ольги Беспалової:

«Всіх присутніх на виставці об'єднала спільна думка про те, що без робіт Галини Теремко, без цієї казково-творчої палітри, наповненої глибинним змістом і чарівною красою, світ, у якому ми живемо, був би не таким теплим і сонячним, щедрим і багатим».

Вивчаючи творчість Галини Теремко, відкриваю її як художника-ілюстратора дитячої літератури. Казковий світ її ілюстрацій – це дивовижний світ, який вабить і чарує. З під її творчого пензля мисткині вийшли неперевершені шедеври дитячих ілюстрацій, які виховують, розвивають, навчають маленьких читачів бути добрими, правдивими. Любити рідну матір, Україну і Бога.

Творчість художниці буде неповною, якщо не згадати розписи церковних храмів, над якими працює художниця тепер, відкриваючи в собі Божу іскру. У

її творчому доробку церковні храми та каплиці на Тернопільщині та Івано-Франківщині.

Роботи Прикарпатської художниці неодноразово брали участь у виставкових експозиціях на регіональному, обласному, Всеукраїнському та Міжнародному рівнях, за участь в яких нагороджувалась медалями, грамотами та дипломами.

10.06. 1987р. Москва виставка на ВДНГ За досягнуті успіхи в розвитку народного господарства СРСР головний комітет ВДНГ СРСР нагородив бронзовою медаллю № 648-н Дутку Галину Василівну.

1999р. місто Городенка персональна виставка «Живопис на склі».

1999р. місто Івано-Франківськ виставка «Малярство на склі», приурочена 2000-літтю народження Ісуса Христа.

09.03.2004р. м.Івано-Франківськ персональна виставка «Живопис на склі – приурочена до 190-річчю від дня народження Тараса Шевченка». Літературний музей.

22.10.2007р. м.Івано-Франківськ, історичний музей (Ратуша) участь у виставці творчих робіт працівників освіти, перше місце.

Щорічні виставки і фестивалі від управління культури: Городенка, Тисмениця, Івано-Франківськ.

20.07.2009р. м.Київ виставка «Живопис на склі». Прийняття в члени Спілки майстрів народного мистецтва.

15 09.2009р. м.Снятин персональна виставка «Живопис на склі» з нагоди 60-річчя літературно-меморіального музею Марка Черемшини.

20.01. по 02.03.2010р. в Івано-Франківському обласному художньому музеї персональна виставка «Малярство на склі»

08 04.2010р. Персональна виставка«Живопис на склі»

Чернівецький обласний художній музей.

07.03. по 01.04.2012р. Коломийський музей писанкового розпису

Персональна виставка «Світ почуттів Галини Теремко»

03.10.2013р. м. Івано-Франківськ

Навчально-методичний центр культури і туризму Прикарпаття

Персональна виставка «Молюся Богу моєму» за участю робіт вихованців гуртка «Чарівний світ мистецтва».

Дітей пані Галина називає «янголами життя», тому багато часу віддає саме роботі з дітьми. Працює керівником гуртка у Копачинській гімназії. Свій мистецький талант художниця передала власним дітям: синові – Антону та донечці – Марічці.

З огляду того, що Галина Теремко як художник зреспису картин на склі, брала участь у численних виставках, конкурсах, її творчість треба пропагувати. Тема збереження звичаїв і традицій нашого народу – одна з найголовніших в мисткині, тому що це основа нашого етносу, нашої суті як українського народу. І ми це не повинні втратити.

РОЗДІЛ ІІІ

ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРІВ ГАЛИНИ ТЕРЕМКО

Дослідження сучасного живопису на склі у творчості майстрів народного мистецтва Івано-Франківщини покликане виявити яскравих представників цього виду образотворчого мистецтва. Мета дослідження полягає в тому, що художній живопис у різних його проявах є одним із затребуваних видів образотворчого мистецтва, серед професійних художників і людей зосереджених на художній і декоративній творчості.

У даному дослідженні я прагну вивчити історичні і сучасні особливості живопису на склі, розглянути напрямки, види і техніки в контексті сучасних подій та часу. Висвітлити художні особливості дитячої книжкової ілюстрації, яка вирізняється з поміж різноманіття пропонованих для оздоблення книг. Прагну ознайомитись із сакральним та настінним розписом, який в даний момент набуває широкої популярності. Вцілому, дослідити манеру і стиль роботи самобутньої художниці Галини Теремко.

3.1. Декоративна образність живопису на склі

Слід дослідити живопис на склі покутської художниці Галини Теремко, тематику і манеру виконання нею робіт на склі. Схожість і відмінність живопису художниці з творами митців даного регіону. Детальніше ознайомитись із художньою ілюстрацією. Визначити її місце у творчості авторки. Художниця згадує, що її творчий шлях розпочався зі знайденого за шафою старого образа (Розп'яття Ісуса), мальованого на склі, який і дав поштовх для розвитку творчості. «Вдивляючись у нього, я розуміла, що у склі можна показати більше, ніж просто на папері. А коли дивишся на роботу крізь скло, то бачиш себе у відображенні, а це додає певної містики».

Початком творчої діяльності мисткині є робота «Лети, душа!». (рис.3.1.1) Слід відзначити, що саме вона стала поштовхом для написання ще двох робіт під загальною назвою «Душа, що просить молитви». Авторка, ніби хоче простежити стан людської душі, її переживання і терзання, іноді байдужість і лінь, які можуть оселитись у ній. За сюжетом, на картині, ми бачимо двох персонажів Ангела і Дівчину-душу. Ангел пригортає її до себе і піднімає до

небес. Всі деталі на картині мають символічне значення, наповнене особливим сенсом. Ангел – вісник Божий. Віночок на голові у дівчини – символ чистоти і цнотливості. Церква, зображена на грудях у дівчини – символ віри, чаша зі святими тайнами – відпущення гріхів. Хрестик з трьома дзвониками на рукаві у ангела – символ Божого храму. Вишивана крижма, що огортає персонажів – символ життя. Внизу, зображена мисткинею, квітуха земля, а вверху – святий Дух у вигляді голуба. Художниця прагне донести до глядачів, що у житті кожної людини є Ангел-охоронець, який оберігає людину протягом життя. Розглядаючи композиційну побудову малюнка, слід сказати, що всі елементи розподілені грамотно. Композиція цілісна, завершена. Композиційним центром є Ангел і Душа. Все знаходиться в динаміці: Душа і Ангел над землею, політ голуба, коливання квітів. Робота «Лети, душа!» цікава глядачам своєю композицією, колоритом і змістом. Заставляє замислитись над своїм життям. І кожен може доповнити її своїми відчуттями емоціями і філософською думкою.

Робота «Не спи, душа!» (рис.3.1.2) є продовженням попередньої, хоча наповнення картини зовсім інше. Персонажі залишаються незмінними, однак атмосфера зовсім протилежна. Художниця прагне показати нам, що іноді ми буваємо байдужими до всього живого. Забуваємо, що наше призначення на землі – прожити життя достойно, несучи з гідністю свій хрест. Саме такою ми бачимо головну героїню, яка солодко спить на хресті, не звертаючи уваги на те, що Ангел дзвонами будить до храму. Мисткиня, ніби прагне застерегти нас, щоб ми не були байдужими до своїх християнських обов'язків. На картині навіть квіти зображені в якомусь напівсні. Вони похилили вниз свої голівки, тому що їм соромно. У чашечці однієї з квіток художниця зобразила всевидяче око, яке фіксує кожен крок і вчинок нашого життя, нагадуючи, що за кожне слово і діло потрібно буде відповісти. «Не спи, душа!» – заставляє кожного з нас замислитись і поставити собі запитання: «Чи правильно я живу?».

Третя робота художниці «Куточок Раю» (рис.3.1.3) Нею авторка завершує триптих. Прагне показати нам, яким може бути наше життя після смерті, якщо ми гідно проживемо його. Художниця зображає Ангела і дівчину-душу в раю.

Прагне передати атмосферу спокою, блаженства, умиротворення. Ми бачимо небесних пташок, які дарують свої чарівні наспіви, соковиті фрукти, які підносить Ангел, чаші з амброзією. Тут все в гармонії. Слід сказати, що всі три роботи гармонійно вписуються в триптих Художниця вибудовує колірну композицію. У роботі авторки використано теплі кольори: жовтий, помаранчевий, зелений, тому картини випромінюють ніжність. Триптих, який складають ці три картини – є тим світлом, яке веде нас за руку протягом усього земного життя.

Дві наступні свої роботи авторка присвятила чудотворним іконам, що зберігаються у храмах на території нашого району. «Далешівська Чудотворна Божа Матір»(рис3.1.4) Центром картини є зображення Богородиці з дитям, яка у своїй правиці тримає церву – символ віри. Внизу, на передньому плані, ми бачимо священика, який причащає молоду жінку, за плечима її стоїть Ангел. Художниця доповнює передній план картини потоками людей, які з усіх куточків смиренно сходяться до святого місця на прощу, віруючи у чудотворну силу ікони. Слід відзначити, що на картині немає нічого зайвого. Авторка симетрично обрамлює картину великими яскравими тюльпанами, в чашечках яких зображення Ісуса і Марії. Мисткиня, ніби говорить своєю роботою, що міцна віра, молитва і святе причастя – безцінний скарб для нашої душі. Вся робота виконана у теплих помаранчево-жовтих кольорах.

«Священномученик Микола Чернецький».(рис.3.1.5) Центральною фігурою на картині є образ мученика Миколи Чернецького, якого Господь наділив великою святістю і любов'ю. На картині він зображений у простих монаших ризах, без прикрас. Його рука піднята для благословення. У другій – він тримає чашу з Ісусом для причастя. На передньому плані, зображені діти, які склавши руки на грудях, схиливши молитовно голівки, прийшли прийняти причастя з рук священнослужителя. Обличчя у дітей світлі, чисті. Вдягнені у красиві вишиванки. Сам образ мученика Миколи Чернецького, авторка обрамлює білими ліліями, як символ ніжності і чистоти помислів. Авторка показує нам цих діток, які є майбутнім України, наслідниками віри Ісуса Христа і св. мученика Миколая Чернецького. Кольорове рішення на даній роботі теж дуже

цікаве. Образ Миколи Чернецького поданий у теплих помаранчевих і червоних кольорах. Авторка, ніби хоче підкреслити, що образ священнослужителя випромінює тепло і любов. А образи діток, розбавляє голубим холоднуватим кольором. Символ ніжності – безтурботного дитинства.

У творчому доробку мисткині є дві роботи, пов'язані із наукою Господньою. Авторка зобразила малюнки на склі за притчами Ісуса. «Притча про блудного сина».(рис.3.1.6.) На передньому плані картини ми бачимо батька, що пригортає до грудей сина, який з далеких доріг повернувся додому. Радості батька немає меж. Обличчя його повернене до глядача. На ньому вираз задоволення. Теплі, лагідні, усміхнені очі випромінюють спокій, бо нарешті здійснилася заповітна мрія. Син схилив свою голову на батьківське плече. Очі опущені до низу. Він весь ніби втиснувся в батька, просячи вибачення за свою провину. Слід відзначити, що два образи на картині створюють єдине ціле.

«Притча про Закхея» (рис.3.1.7) На картині художниця зобразила зустріч Ісуса і Закхея. Цікаве вирішення знайшла мисткиня для створення дерева, стовбур якого виписаний українським орнаментом. Крона дерева утворює листові квіти, що надає оригінальності творчому задуму. Всіх персонажів мисткиня одягає в українські вишиванки.Спільною темою мисткиня об'єднує дві роботи «Поцілунок Юди» та «Хрест на плечі накладаю».

«Поцілунок Юди» – картина зради, яку нам змальовує художниця. (рис.3.1.8) У центрі ми бачимо жорстоке почорніле обличчя Юди, в момент, коли той торкається своїми устами лица Ісуса. У нього в голові тільки одна думка – гроші. Образ Ісуса на картині дещо пониклий. Він відчуває невідворотнє. Праву руку, поклавши на груди, він ніби прагне захиститись від зрадника. За плечима Ісуса ми бачимо високий тюльпан, у чашечці якого розп'яття, як попередження про прийдешній день. Картина динамічна. Тримає глядача в напрузі. Динамічною робить картину асиметричне розташування предметів. Все знаходиться у взаємозв'язку та підпорядковане основній ідеї.

Наступна робота цього циклу «Хрест на плечі накладаю». (рис.3.1.9) Центром картини є Ісус, який бере важкого хреста на свої ремена і

прогинається під його тягарем. Терновий вінець вінчає голову Ісуса. Очі спасителя засмучені. У них проглядається глибокий сум. Хоча художниця дещо прикрашає образ, зобразивши Ісуса у білосніжній сорочці з українською вишивкою. Ми бачимо Ангелів, які плачуть над Христом і обіймають його, стараючись облегшити його біль. У правому кутку, на передньому плані, зображено Ісуса, який падає під тягарем хреста. Ангел, що нахиляється до Спасителя, подає йому чашу зі святими тайнами. На задньому плані картини ми бачимо Юду. Зрада відбулася. Вдалині художниця показує нам кінець шляху Спасителя, зображенням трьох хрестів. Зліва, авторка подає нам образ Ісуса-сіяча, який сіє зерна віри і любові до Господа. Попереду церкви зображена велика чаша з Божими дарами. Квіти на картині, туляться до Ісуса своїми голівками. Авторка вже вдруге звертається до образу Юди, ніби дає нам зрозуміти, що всі ми «юди», зраджуємо і розпинаємо Ісуса щодня, щохвилини. Зраджуємо своїми думками, словами, вчинками. Хоча нам добре відомо, якою дорогою потрібно йти. Художниця знову подає нам ряд символів. Церква – символ віри, чаша з таїнствами – символ відпущення гріхів, плачучі ангели – милосердя. Це все на картині пов'язано між собою. Картина динамічна і дуже філософська.

Напевне немає жодного українця, котрий би не сповідував наших християнських звичаїв і не святкував свят церковного календаря. У творчості художниці, ціла галерея картин, присвячена християнським святам: «Стрітення», «Благовіщення», «Покрова», «Введення». Особливо багато картин присвячено Різдву і Великодню. Я хотів би зупинитись на найяскравіших.

«Стрітення» (рис.3.1.10) Це одна із ранніх робіт художниці. За сюжетом Марія і Йосиф принесли Ісуса на сьомий день в Божий Храм для обрізання. В центрі картини – святий Симеон, який тримає Ісуса на руках, показуючи нам велич і святість Божого дитяти. Стрітення – час, коли стрічаються зима весною. Пресвята Родина в храм прийшла з подарунками: кошик з голубами і земними дарами. Ангели теж зображені, бо вони ніколи не покидали маленького Ісуса, а забавляли його. Вони схилюлися в пошані перед маленьким

Ісусиком. І ця величність і святість картини заставляє нас схилити голови і молитись з визнанням, що на все воля Божа, бо без Божої волі навіть волос не впаде з нашої голови. Невимовну радість і святість випромінює світло на всіх нас з цієї картини. А про те, що робота відноситься до бідьш ранніх, свідчить і той факт, що для малювання німбів святого сімейства, художниця використовує не позолоту, як у переважній більшості робіт, а позлітку, яку використовували ще в давнину. І цим робота для нас особливо цікава.

«Благовіщення» (рис.3.1.11) Цю історію художниця взяла з життя Діви Марі. На картині зустріч Марії з Архангелом Гавриїлом. Ми бачимо образ Марії – ніжної, тендітної дівчини, обраної Господом серед жінок, для народження єдинородного сина. Марія, стоїть на колінах з похиленою головою. В кожному поруху її чується покірність. Вона у поклоні схиляє голову, визнаючи, що на все Божа воля. Хоча у її очах, ми відчуваємо нерозуміння того, як з дівочого лона може народитися син Божий. Зі словами: «Радуйся, Маріє, Господь з тобою!...», Ангел звертається до Непорочної Діви і підносить їй три лілії, як символ чистоти і невинності. Всю цю композицію оточують квіти, які підкреслюють і доповнюють святість цієї події. Усередині квітки, яка знаходиться позаду Марії, розміщена церква. Це говорить нам, що Марія виховувалась в храмі Божому. У центрі картини ми бачимо розкриту Біблію з молитвою до Богородиці. Хліб і вино – нагадують нам про наше каяття і очищення від гріхів. Вгорі витає Святий Дух у вигляді голуба. Благовіщення, або Благовіст, як називають це свято християни – є одним з найкращих свят вірян.

Серед звичаїв і традицій народу є дві дати, які найбільш шановані в християни. Це – Різдво і Великдень. І у творчості Галини Василівни, ми зустрічаємо ряд картин на склі, приурочених даній тематиці. Хочу звернути увагу на дві роботи, які зацікавили мене своїм композиційним рішенням. «Іде зізда чудна» (рис.3.1.12).

Картина передає дух Різдва. За сюжетом, художниця зобразила передріздвяний вечір. Центр картини – українська родина. Батько з дітьми з колядою ідуть вітати родичів. Обличчя колядників сповнені надії, очі

випромінюють тепло і радість. Місяць і зорі, на картині, надають ще більшої таємничості дійству. Вдивляючись в картину, ніби чуєш передзвін дзвоників, які у руці тримає дівчинка. Хлопчик у правій руці несе зізду – символ Різдва. Церква, зображена всередині зізди – символ християнської віри. Лівою рукою він тримає козу, яка є символом достатку. Батько, як голова родини, тримає у руках шопку – символ народження Ісуса Христа. І над всім цим витає дивній дух Різдва Христового, а на серці стає тепло і затишно.

Веселим галасом наповнена одна із раннях картин художниці «Колядники». Усміхнені дитячі обличчя випромінюють радість. Ніжністю і теплом сповнена робота «Поклін трьох царів» (рис.3.1.15). Земля і Небо торжествують, бо народився Ісус, який стане спасителем світу. У центрі – Марія з Йосифом з благоговінням тримають Ісуса в декоративній колисці-яслах. На передньому плані картини на колінах ангели, які принесли кошик з дарами земних плодів. На задньому плані, на фоні вечірнього зоряного неба, височіють три постаті царів, які прийшли на поклін до Ісуса. Їх обличчя сповнені радості, тому що народився довгоочікуваний месія. Царі принесли багато дарунків: миро, ладан, злато і радість у серцях, бо Різдво Христове – одне з найбільших свят, яке символізує наше спасіння.

Робота, присвячена Великодню «Уливаний понеділок» (рис.3.1.16) У центрі картини, у крузі осяяному промінням, авторка зобразила схід сонця. Воно усміхнене, веселе, обіймає своїми руками церкву, радіючи Воскресінню Христовому. Слід сказати, що традиція вливати дівчат у перший день після Великодня починає відходити у минуле. Вона залишилась переважно в селах. Саме тому ця тема і зацікавила художницю. На передньому плані, хлопчик з горнятка виливає воду на голівку дівчинки, бажаючи їй бути здоровою цілий рік. На знак вдячності, вона дарує йому писанку, а правою рукою вона підносить йому незабудку. Обидва персонажі одягнені у святковий український однострій. Мисткиня подає нам нові символи: писанка – символ Воскресіння Христового; кітка-незабудка – символ дружби і вірності; баранчики у писанці – достаток і благополуччя родини.

У кожного з нас є свій Ангел, який веде, підтримує, оберігає кожен крок. Тому картини художниці, присвячені цій тематиці, по-особливому ніжні й сповнені любові.

Робота «Ангеликова пісня» (рис.3.1.17) Авторка зобразила, у різьбленій колисочці з кониками і пташками, дрімаюче дитя. Сон дитини спокійний, тихий, мирний, тому що його оберігає Ангел-хоронитель. Він заніс руку над головою дитини, з-під неї виходить невидиме проміння, що зігріває дитятко спокоем і теплом. У лівому кутку малюнка, ми бачимо сонечко, яке, зачепившись за яблуневу гілочку, з цікавістю заглядає в колиску. Сонечко розуміє, що його проміння не в силі подарувати дитині того, що дарує Ангел. Символічним на картині є зображення квітки соняха у руці Ангела, а навпроти – сонця, за колискою. Робота тепла, заспокійлива, бо як сонечко, так і сонях, і Ангел, спонукають нас до думки про тепло, затишок, спокій.

Є ще одна робота, цього ж циклу, яку я не можу залишити без уваги, «Ангелик з дівчинкою». (рис.3.1.18) Слід сказати, що мисткиня з особливою любов'ю зображає на своїх роботах малих дітей. Ми бачимо прекрасне вирішення художниці, де Ангел не просто нахиляється до дитини, а стає перед нею на коліна. Цим самим авторка хоче показати нам, важливість чистої непорочної душі, перед якою схиляється і Ангел. Він з любов'ю одягає на голову дитини віночок з квітів, який є символом майбутнього щасливого подружнього життя. У руки дитині він дав арфу, можливо, в майбутньому дитина стане великим музикантом. Художниця одягає своїх персонажів у вишиванки. Робота динамічна. Очі, усмішки, руки персонажів передають щиру відверту розмову, яка відбувається між ними. Цією роботою авторка хоче донести до всіх, що Господь ще при народженні наділяє всі душі дарами і талантами, а Ангел-хоронитель готовий оберігати їх завжди і всюди.

Тему маленьких діток, яких у житті за руку веде Ісус, авторка розкриває у роботах: «Веди мене, Ісусе!» (рис.3.1.19), «Люби мене, Ісусе!» (рис.3.1.20), «Ісусе, охорони наших дітей» (рис.3.1.21) Хоча роботи написані у різний період творчості, але художниця повертається до цієї теми, щоб нагадати всім, що Бог веде за руку нас з дитинства і до старості. Він люблячий батько, який

бере на коліна в обійми своїх дітей, охороняє їх від усякого зла. От тільки кожен з нас повинен відкрити своє серце для любові і подати руку на знак згоди, що йтиме у життя з Божими Заповідями і стане вірним християнином.

Про свої наступні роботи, пов'язані зі святими особами, художниця говорить:

«Святість і досконалість Марії і Ісуса – найцінніший дар для кожного з нас. Споглядаючи їх, ми тонемо в обіймах святої любові, ніжності і великої ласкавої благодаті».

Цікавим виявилось мені вирішення роботи Галини Василівни «Заручини Святої Діви з Йосифом».(рис.3.1 .22) Художниця зобразила Марію і Йосипа-обручника у момент заручин. На голові у Марії вінчальна корона – символ подружнього життя. Чоло, завітчане ніжним віночком, що символізує невинність. У волосся вплетені квіти, а на шиї великі червоні коралі. Марія тримає у руках трояндовий букет. На правій руці у неї обручка. Що ж до образу Йосифа, то авторка подає його відмінним від образу Діви Марії. Ні вінчальної корони, ні обручки у нього немає. А от квітка лілія, яка лягає Йосифу на плече є символом вірності, чистоти, невинності, тому що розквітла з простого прутика. Все це стало тим господнім законом, за яким саме св.Йосиф, з роду Давидового, був обраний опікуном для Діви Марії. Слід звернути увагу на одяг. Картину доповнює українська вишиванка, яка оздоблює одягу головних героїв. В цю вишивку вкладені основні події з життя Пресвятої родини, а саме: «Благовіщення», «Різдво», «Покрова Пресвятої Богородиці». І це все відображено на сорчці у Діви Марії, а у Йосифа –український орнамент. Це свідчить про те, що Марія не просто дівчина, а особа призначена Богом. У верхній частині картини витає Божий Дух у вигляді голуба. Пташки співають торжественних пісень. По обидва боки молодят, авторка зобразила квіти тюльпана, які нахилили свої голівки до Йосифа й Марії. Тут і всевидяче око, і ангели, які принесли молодим в дарунок хрестики на ланцюжках – символ Христової віри. Внизу картину доповнює ще одна композиція: Ісус з Ангелом пасе вівці, пригортаючи до серденька вівцю, яка загубилась.

«Можливо, саме я та вівця, бо я щиро хочу покаятися у своїх гріхах і прийти в обійми до Ісуса» – говорить художниця.

«Матір Божа з Ісусом і голубами» (рис.3.1.23). Центр картини – Марія з Ісусиком. Вона тримає у руках блюдце з зерном, а Ісусик годує голубів, які злітаються зі всіх сторін. Мисткиня, пояснюючи свою роботу, говорить:

«Мати і син це святість, що обіймає нас своїм сяйвом і любов'ю. А голуб – символ Святого Духа, що сходить на нас і вносить мир у наші душі».

Дві роботи, присвячені Івану Хрестителю, який відіграв неабияку роль у житті Ісуса Христа. «Іван Хреститель з Ангелом» (рис.3.1.24), «Ісус з Йоаном» (рис.3.1.25).

Слід відзначити, що перша робота художниці, присвячена дорослому Предтечі, а друга – через чотирнадцять років, маленькому хлопчику, який хреститиме Ісуса в ріці Йордан. На цій роботі Іван представлений ще малим хлопчиком, який переховувався від Ірода, спочатку з матір'ю Єлизаветою, пізніше зі своїм Ангелом-хоронителем. На передньому плані картини, ми бачимо Івана ще маленьким. Одягнутий в бідну одежину хлопчик, пригортає до себе ягнятко, яке тулиться до його обличчя. З усіх сторін до Івана Хрестителя прилітають пташки. Одна з них сіла на руку дитини, щоб радувати її своїм співом. Вся природа: рослина, пташина, рибка, овечка, пов'язані невидимою любов'ю і прихильністю до цього малого хлопчика. Те світло святої любові розсівається і на нас. Над хлопчиком схилився Ангел, який обіймає його і захищає від небезпеки. У руці він тримає хрестик – символ хрещення. Авторка зображає хрестики на узорі і у чашечках квітів. Внизу картини, з двох сторін, зображено у квітах образки Страстей Ісусових та Хрещення Ісуса. «Коли ми заглиблюємось у картину, то починаємо розуміти, що кожна жива істота є Господнім творінням і має право, як і ми, на життя» – вважає майстриня.

Роботи «Навернення» і «Моя молитва» (рис. 3.1.26-27) є доповненням одна одної. На першій картині майстриня зображає Ангела-охоронця, який ніжно пригортає до себе дівчинку. Очі обидвох персонажів наповнені теплом і молитовною радістю. У руці Ангел тримає голуба – символ святого духа.

Який ввійшов у серце дівчини і вона, ставши на коліна, відкрила своє серце для молитви. Хрестик – символ віри, подарований Ангелом, вона ніжно притискає до грудей.

В образі цієї дівчини, авторка зображає кожного з нас, тому що ми, порушуючи Божі Заповіді, знову і знову наворачтаємось до Господа. І Господь тішиться нашим наверненням. Довкола квіти, які радіють разом з нами. Ця робота по-особливому випромінює світло, радість і чистоту. «Моя молитва» – це любов і мир у серцях. Сама авторка говорить про свою роботу:

«У моїй молитві завжди поруч мене світлий ангел з Пресвятою Родиною, який охороняє і допомагає мені в моєму земному житті. Своєю молитвою я дякую і прославляю Творця за все те, що я маю, особливо дар Божий – малювати».

На картині зображена молода жінка з покритою головою. Склавши руки, і, піднявши очі до Господа, вона промовляє молитву. У руках у неї вервиця, на хрестик якої зображена маленька дівчинка, напевне донька, за яку молиться мати. Позаду молодої жінки Ангел-охоронець, що тримає образок, зі зображенням святого сімейства – символу щасливої родини. На передньому плані, внизу, авторка зобразила трисвічник – символ світла, яке несе християнська віра в наші душі. За плечима у жінки сім'я, тому свої молитви вона посилає за них. Це молитва за родину, мир і добробут в сім'ї. У верхньому кутку картини небесні ангели, моляться і готують весільні віночки для нашої молоді. «Складаю молитву за мир, злагоду, добробут у нашій державі, в кожній родині, у своїй сім'ї. Я прошу доброї долі у Господа для наших синів і дочок. Всім серцем я прагну в молитві берегти своє родинне дерево, особливо його коріння – традиції і християнство. На дереві висять яблука – ми з вами. Розписані яйця в гніздечку – майбутні онуки. Святий Дух освячує і захищає усіх нас», – такий зміст вкладає художниця в свою картину.

Як і де би не жила людина, їй все одно потрібно сім'я. Сім'ю не можна замінити нічим. Хтось сказав: «Сім'я – як елемент пазла: знайдеш відсутній шматочок, і картинка життя складеться ...». Для художниці сім'я – сенс всього життя. Вона вважає: «Заради сім'ї я прокидаюся щодня, дихаю щохвилини, і

молю Бога за них кожна мить. Це мій безцінний дар...Я приходжу до нашої церкви, де зі стін на нас дивляться святі, запалюю свічку і шепочу подячну молитву Господу за все, що я маю».

Тема сім'ї, родини материнства широко висвітлена у творчості художниці. Однією з ранніх картин є робота «Сім'я»(рис.3.1.28). Говорячи про цю, одну із ранніх робіт, (1998) слід звернути увагу на те, що вона виконана дещо в іншому стилі. Кольорове вирішення на картині теж відрізняється. Авторка використовує тільки теплі кольори. У центрі картини ми бачимо подружжя. Молода пара, одягнута в українських одностроях, тримає церкву – символ віри. Над головою у дружини літає голубка, що символізує вірність, а голуб, що сів на квітку перед чоловіком, символізує силу і захист. На передньому плані майстриня зобразила хлопчика-синочка, верхи на саморобній козочці – символ достатку.

Яскравим новим вирішенням для глядачів цікава робота: «Батько і Мати – два Сонця гарячих» (рис.3.1.29). У центрі картини, у крузі, освітленому сонячним теплом, зображено родину: мати, батько, син і дочка. Пані Галина, ніби з себе, змальовує сім'ю. У художниці теж є син і донечка. Мати як берегиня роду, огортає руками хрестик – символ християнської віри. На передньому плані, на столі, за яким сидить родина, ми бачимо свічку і хлібину – символи родинного тепла і сімейного достатку. «Зображена українська сім'я, захищена на картині сонцем і оберегами у вигляді рибок, козликів, ангелів, хрестиків. Всі вони символізують достаток, щастя і здоров'я. В сім'ї панує любов, злагода і добробут. Такі сім'ї захоплюють і є зразком для інших», – каже пані Галина.

Наступна робота цього циклу «Материнство» (рис.3.1.30). Дуже ніжна, яскрава, освітлена сонцем, робота. Це мати, сонце, діти, гуси-лебеді і квіти. У центрі ми бачимо матір, загорнуту в яскраву квіткову хустину. Своїми руками вона пригортає двох дток – радість і надію. На задньому плані картини – сонечко у квітковому віночку, до якого злітаються гуси-лебеді. Робота яскрава, цікава і заставляє кожного з нас пригадати свою Матір, своїх дітей, світло вічної материнської і синівської любові.

«Покутська родина» (рис. 3.1.31). Центр – українська родина. Діти зігріті любов'ю батьків. На передньому плані ми бачимо чашу. Перед дітьми розгорнута книга книг – Біблія. Батько і мати пригортають до себе дітей. У батька в руці вервиця. Над родиною схилився Ангел, який опікується родиною, що живе у мирі, злагоді та любові з Богом. «Діти є продовженням нас. Вони наслідувачі святої віри, культури і традицій українського народу. Мені б хотілося, щоб кожен з нас досягнув у своєму житті гармонії і досконалості», – говорить авторка.

«Дар життя» (рис.3.1.32). На картині молода мати пригортає немовля. Вона щаслива, бо подарувала життя своїй дитині. А голуб миру і Святого Духа охороняє їх. Ми бачимо лагідний погляд материнських очей, ніби відчуваємо тепло її ніжних рук, чуємо тиху колискову. Ми потрапляємо у чарівний світ дитинства, де матусині руки такі легкі і теплі, як крила птаха. Авторка хоче сказати нам цією картиною, що кожному з нас Богом подаровано життя. Нам потрібно прожити його з любов'ю у душі.

«Воскресни Україно, Кобзаря» (рис.3.1.33). У своїй роботі Г.Теремко торкається постаті великого сина українського народу Тараса Григоровича Шевченка. «Це геній нашого українського народу, який своїм пензлем і пером зумів оспівати долю народу, його минуле, теперішнє і прийдешнє», – говорить художниця.

Нажаль, доля нашого народу і нині перегукується з кріпацтвом Шевченка. Але віримо в те, що вона все одно захищена світлими силами Ангела і України, яких авторка подає в одному образі. З-за крил Ангела виглядає голуб, що символізує мир, якого Україна так прагне сьогодні. Український народ на картині поданий в образі Тараса Шевченка. На плечі його ліг тяжкий хрест – це війна з агресором. Ісус Христос, падаючи на плечі Шевченка, несе разом з хрестом і наші гріхи. Та наша віра живе в воскресінні. Ми віримо в те, що наша Україна воскресне і радість засяє в наших серцях.

«Сон» (рис.3.1.34). Це одна з кращих робіт, присвячених творчості Т. Г. Шевченка. «Кожна мати – говорить авторка – мріє про кращу долю для своєї дитини. Кобзар прагнув всією своєю творчістю кращої долі для матері, сина,

неньки-України. І цю святість, любов і добру долю, художниця намагається відтворити у своїй роботі. Якщо кожна українська матір буде любити і виховувати свою дитину в любові до Бога, іти з нею до Храму, вчити жити за Божими заповідями, то ніяка сила в світі не зможе перемогти ні матір, ні її народ».

Для повноти композиції авторка використовує українські обереги і символи, які не просто заповнюють порожні місця на картині, а додають їй особливого змісту. В усі часи українці вірили в обереги. Такі сакральні символи, як: «вишиванка», «хрестик», «ангел», «Біблія», «чаша», «писанка», «голуб», «дзвоники», «церква». «вервиця», «шопка», «всевидяче око» розкривають нашу культуру, звичаї і традиції, які не повинні забуватись. Що стосується кольорового вирішення художниці, то слід відзначити, що переважна більшість робіт майстрині виконана в теплих сонячних кольорах. Також авторка використовує голубий і зелений кольори, які гармонійно вписуються в композицію. Більшість робіт авторки, як вже говорилося, біблійного спрямування, а це вказує на те, що пані Галина глибоко віруюча людина. У свої роботи вона вкладає не тільки душу, але і розум.

Детально вивчивши твори на склі Галини Теремко, можна зробити висновок. Роботи на склі, виконані художницею, здебільшого біблійного спрямування. Більшість з них однакового формату. Характеризуючи наповнення робіт художниці, слід визнати, що сюжети вибрані майстринею для композицій цікаві, глибоко продумані, доступні для сприйняття. Для розпису авторка використовує образи близькі і рідні кожному українцю. Всі роботи можна легко згрупувати між собою, об'єднавши спільною тематикою. Треба відзначити, що є ряд робіт, написаних у різний період творчості, але об'єднаних спільними образами. Прагнення художниці звертатись до теми, якої вже торкалась, свідчить про творче філософське бачення художниці, де будь-яка подія з християнського життя може прочитуватися кожного разу по-новому. Вбачаючи у них щось непізнане, авторка вдумливо працює на кожному сюжетом. Слід також відзначити, що художниця стилізуючи свої роботи, передаючи антропоморфні та зооморфні об'єкти, відходить від реалістичного

зображення і спрощує форми, але при цьому насичує композиції декоративними елементами-дрібним орнаментом тощо. Важливою особливістю робіт мисткині є те, що вона використовує у своїх роботах символи і обереги знані і шановані всіма українцями. Все це надає картинам художниці сакрального наповнення. Тому ці роботи глибоко продумані і наповнені філософським змістом. Малюючи свої картини, художниця прагне зберегти традиції народу, щоб передати їх наступним поколінням. Саме про це говорить нам своїми картинами, моя землячка – Галина Теремко – художниця, майстриня, просто сільська жінка, у душі якої живе Бог і Україна.

3.2. Дитяча книжкова ілюстрація

Галина Василівна вважає дітей – особливою читацькою аудиторією. Тому, малюючи улюблені дитячі картинки, авторка прагне, щоб вони запам'ятались на все життя. Працюючи над створенням ілюстрацій,художниця, не просто створює ту чи іншу картинку, а продумує її так, щоб ілюстрація спонукала до добра, формувала прекрасні почуття, вчила любові до сім'ї. Мисткиня каже,що важко написати книгу для дітей, бо вони дуже відчують фальш (рис.3.2.3)

У цьому розділі, я прагну детальніше ознайомитись з роботами художниці даного напрямку. Заглибитись в тематику композицій і сюжети художніх ілюстрацій, створених авторкою,зануритись у світ дитинства, світ казки і фантазії (рис. 3.2.11 –3.2.13).

Свою творчу діяльність як художник-ілюстратор Галина Василівна розпочала у Всеукраїнському дитячому часописі «Дзвіночок». Була членом редакційної ради та займалась оформленням журналу. За період роботи, вона створила безліч малюнків, які в різний період були вміщені на обкладинках журналу, творячи його обличчям.(рис.3.2.5)

Художниця створила ряд дитячих вітальних листівок (рис.3.2.7-3.2.10). У співпраці з Лесею Пилип'юк, головним редактором журналу «Дзвіночок», була видана збірка віршів «Котик зорі рахував», до якої ввійшли ілюстрації Галини Теремко (3.2.14)У співпраці з Галиною Симчич вийшли друком дві збірки віршів «Криниченька» і «Спи моє дитятко».(3.2.15) Якщо порівняти ці дві збірки і книжечку Лесі Пилип'юк «Котик зорі рахував», то можна

зробити висновок, що кожна відрізняється від попередньої своїм стилем оформлення та колористикою. Все говорить про те, що Галина Василівна з великою любов'ю підходить до оформлення кожної своєї книжечки.

Нещодавно у Копачинській гімназії, в рідному селі художниці, відбулася виставка дитячої літератури «Казковий світ Галини Теремко» (3.2.1), де були представлені понад двадцять екземплярів журналу «Дзвіночок», дитячі книги, заготовки малюнків до майбутніх книжок (3.2.6 –3.2.9). Переглядаючи цей різнобарвний світ фантазії художниці, слід відзначити, що Галина Теремко оригінальна своїм баченням краси довколишнього світу, життєдайною вірою в обереги народу та великою любов'ю до рідного краю. Як стверджує сама авторка, « хочу, щоб кожна моя робота несла добро, святість, зерно вічності, ставала символом і оберегом для людини, яка бачить і відчуває її. Кольорова гама моїх робіт – блакитна і жовта вибрана свідомо. Вона наша. І це моя суть як української художниці» [42].

Художниця – глибоко віруюча людина і ця любов до Бога присутня в її роботах. У своїх композиціях прагне відобразити наші християнські звичаї: Різдво, Великдень, Стрітєння. Сюжети для малюнків бере із духовної літератури.

З ілюстрацій на нас дивляться і білосніжні ангели у вишиваних сорочках, і царі в мітрах, що прийшли на поклін до Ісуса, і пастушки в кептариках. Всі роботи виконані в дусі українського колориту. Тему християнських звичаїв нашого народу художниця розкриває у своїх книжечках-замальовках: «Христос Воскрес! Воскресе Україна!»(2016р.) і «Колядочка »(2017р.) . (3.2.16-3.2.20) Обидві вони об'єднані ідеєю возвеличення традицій християнства, прищеплення любові до церкви, землі, Бога (рис.3.2.21 –3.2.27).

У своїх роботах, вона старається познайомити маленьких читачів з циклами різдвяних та великодніх свят. Малюнки: «Святий Миколай», «Коляднички», «Народження Ісуса», «Святий вечір», «Верба б'є», «Намалюю писанку», «Великодній кошик» та інші.

Цікавою особливістю цих замальовок є те, що авторка подає на середній сторінці всі малюнки в кольорах, щоб читач міг скористатися підказкою у

підборі кольорів. Хочу сказати, що учні початкових класів з задоволенням користаються ними.

У 2020 році, за сприяння Василя Левицького завідувача музею Марійки Підгірянки що у с. Білі Ослави на Івано-Франківщині, побачила світ книжечка «Княжі дочки і сини», яка вперше була надрукована у львівському часописі «Світ дитини» № 9 у 1924 році. І аж тепер, майже через сто років (96), вперше цей невеличкий твір вийшов окремою книжкою (3.2.21), «...яку щиро проілюструвала сучасна художниця й педагог з Наддністрянського Покуття, член Спілки майстрів народного мистецтва України Галина Теремко» - написав у анотації до твору В. Левицький [43].

Познайомившись з творчим доробком Г. Теремко у царині книжкової ілюстрації можна зробити висновок. Авторка, працюючи над розробленням книжкового живопису, глибоко продумує свої ілюстрації. Вдумливо підбираючи матеріал художниця робить ескізи. Малює кілька варіантів схожих робіт, пропонуючи їх на дитячий суд (рис. 3.2.11-3.2.13) Будучи керівником гуртка «Веселка», Галина Василівна з великою любов'ю і пошаною відноситься до своїх вихованців. Художниця і сама випромінює добро і любов, тому і малеча на її ілюстраціях завжди весела, з рожевими щічками, усішками на устах. Роботи Галини Теремко як художника-ілюстратора заслуговують на увагу і вивчення.

3.3. Сакральний та настінний розпис

Розпис храму нічим не відрізняється від звичайного розпису. Єдина відмінність – глибоке знання церковних традицій. Тому художники, які вирішують цим займатися, перш за все повинні вивчити церковні канони. При розписі храму творчість автора присутня, але вона обмежується церковними канонами. Все повинно бути реалістичним (рис. 3.3.18).

Для Галини Теремко іконопис не є рідним жанром. Авторка більше відома своїми роботами на склі та книжковою ілюстрацією. «Розпис церков – це новий досвід, дарунок мені від Бога» – стверджує художниця. Іконописом та сакральним розписом почала займатись ще у 2007 році. При спілкуванні з

мисткинею, відчувається смиренність душі, якусь чисту благодать і теплоту, що випромінює ця проста сільська жінка. Її небажання до афішування власного імені, іноді, навіть, дивує. А роботи, написані художницею, заслуговують на увагу.

До іконопису приходила поступово, як по сходинках, допомагали піст і молитва 3 часом, пані Галина змогла зібрати свою групу однодумців. На її рахунку понад десять церков. Спочатку на Тернопільщині, а з 2011 року на Івано-Франківщині. Іноді це були поодинокі ікони (рис.3.3.15) чи орнаменти, згадує мисткиня. А іноді – храми малювались з нуля, особливо нові. Перший храм на рідних теренах, до розпису якого була залучена Галина Теремко – це Храм Різдва Пресвятої Богородиці в селищі Чернелиця на Івано-Франківщині (рис.3.3.23). Пані Галина пригадує, як отець Дмитро, парох Чернелицького храму, запропонував їй роботу з розпису церкви.

«Я зрозуміла, – говорить майстриня, – що як християнка я не маю права відмовитись. Це не тільки честь, але і велика відповідальність і, звичайно ж, Божа благодать. Здається, що дух Всевишнього водить моїм пензлем, коли я малюю святих». Перед початком роботи, вона офірує гроші на храм та допомагаю тим, хто в потребі. «У моєму розписі є вияв найпотаємніших сакральних почуттів, – стверджує художниця, – тому всі свої роботи виконую безкоштовно. Вважаю, що мені багато дано у житті і частково повертаю те, що в моїх силах».

Перш ніж приступити до розпису ікони, майстриня дізнається про життя святого. До кожної роботи підходить індивідуально, ніби пропускає її через свою душу. Пишучи ікони, старається жити в смиренні. Щодо особливого ритуалу, який дає право художнику розписувати храм, то пані Галина вважає, що це благословення священника і щира молитва перед початком роботи. «Храм тільки тоді стає храмом, коли його освячує молитва. Читаючи молитву, прошу у Бога допомоги в роботі, бо, по суті, я інструмент в руках Божих». Усміхаючись говорить, що Господь дав талант безкоштовно і, відповідно, робити все за гроші теж не можна.

Пані Галина розповідає, що іконопис – складна праця. Спочатку розробляється ескіз, визначається стилістика – реалістичний, академічний чи візантійський живопис. Бо саме від цього відштовхується орнаментика, яка робить загальний тон у храмі. Адже, які б не були сильні ікони, вони не будуть дивитись зі слабким орнаментом і навпаки. Завдяки розпису церков мисткиня навчилася правильно відтворити анатомію фігури, кольори шкіри, масштабно мислити. Вона стала вільно почувати себе на великих полотнах. Саме іконопис, як стверджує художниця, дає можливість нових знайомств зі священиками, монахами, людьми дотичними до релігії. І все це допомагає духовному росту в плані вивчення Святого письма, моментів поведження у храмі та розуміння відзначення церковних свят. Авторка часто любить цитувати Євангеліє. «Не будьте винні нікому нічого, крім того, що любити один одного» (апостол Павло).

Коли запитую художницю, у чому секрет її вдалих ікон, це не просто техніка – відповідає – це сам Господь. Коли дивлюся на готові ікони, то приходить усвідомлення, що ці образи писала не я, а Дух Святий.

Чому саме іконопис? Це запитання пані Галина ставила перед собою не раз і сама відповідала на нього. Говорячи, що вбір її був осмисленим, бо вивчаючи історію християнського мистецтва, історію церковної архітектури, де йдеться саме про історію збереження культурної спадщини. Авторка розуміла, якщо можна щось максимально зберегти з культурного надбання нашого народу, то це треба обов'язково робити. Можна намалювати щось нове, але живими будуть тільки ті першопочаткові розписи, які задумувались у цьому храмі. Храм був цілісним, його красу доповнювали розписи, тому що все це задумувалось в гармонії. «Якщо ми можемо все це врятувати, то чому б нам цього не зробити», – каже художниця(рис.3.3.18)Щодо техніки розпису храмів, то стіни переважно розписують масляними фарбами, пояснює авторка "Там довга підготовка, після ґрунтування стіни мають просочитися перевареною оліфою, аби захистити малюнок від плісняви, вологи. Масляні фарби довго сохнуть. Це важкий процес, люди інколи все життя витрачають, аби досягти майстерності у ньому".

«Оздоблення храму, – говорить художниця, – дуже тонка, відповідальна і складна робота, яка вимагає часу і таланту. Особливо складно виконувати декор стелі(рис.3.3.20), адже роботи у церкві виконуються на різній висоті. Це зумовлює можливість скорочення зображення у форматі і пропорціях, тому не кожен художник готовий так працювати». Майстер, який працює над розписом храму, ніби малює від себе, відтворює свій творчий погляд, своє бачення життя. Він виражає своє «Я». Свою роботу по розпису храму, авторка ділить на дві частини. Спочатку займається іконописом, а потім орнаменталістикою. Майстриня вважає, що тло церкви повинно бути білим, а коли працює над орнаментом, то використовує позолоту(рис.3.3.16-3.3.17). Для того, щоб створити орнамент, авторка спочатку робить ескіз фарбами, потім проєкт кожного орнаменту і розробляє його в повному масштабі. Іконопис вирізняється тим, що виражає душу церкви. Є думка, що розпис на стінах повинен відповідати настрою, з яким людина має приходити до Бога. Це емоційне піднесення тому, що саме на такому емоційному тлі має відбуватися спілкування людини з Богом. Художниця вважає, що у самому розписі повинна бути атмосфера, тому що все, що зображено на іконах – сенс життя і буття церкви. Говорячи про сакральну тематику і віру, треба визнати, що вони мають неабиякий вплив на художників.

У написанні ликів святих, авторка орієнтується на старі ікони.(3.3.12) Зі слів отця Дмитра, настоятеля і пароха церкви Різдва Пресвятої Богородиці дізнаємось, що ікони в давні часи були Біблією для неграмотних вірян. Вони розкривали головні релігійні сюжети, давали можливість очам, а відповідно і розуму, пізнавати Святе письмо. Художниця вважає, що найбільшу цінність мають ікони, які написані у давнину. Можливо, людина, яка писала ікону, не вмiла ідеально писати, не знала всіх пропорцій, але вона максимально викладається у роботі. Тому такі ікони мироточать і зцілюють людей. Є в них велика сила духу і людська енергія. Коли це зроблено з молитвою і вірою, то ікона несе колосальну енергію. Ця ікона «дихає», бо вона «жива». Щодо кольорів, які використовує художниця для розпису церкви, то спочатку працювала з фарбами, які були за радянських часів. З появою нових фарб,

з'явилися і нові можливості у роботі. Коли художниця починає роботу над іконою, то спочатку наносить малюнок олівцем. Потім робить «підмальовок» – заливає основні кольори, напівтони, потім прописує деталі.

Спілкуюся з парохом і настоятелем церкви, отцем Дмитром, який з глибокою шаную і любов'ю відзивається про роботу пані Галину, жінки, в душі якої живе глибока віра і любов до Всевишнього. Він високо оцінив її творчість. Розглядаючи ікони та розписи храму, ми ніби читаємо історію Старого і Нового Завітів(рис.3.3.21-3.3.22).

Парох храму Пресвятої Богородиці, говорить, що центральним елементом храмового розпису є іконостас. Це стіна з ікон, що розміщена в декілька рядів. Він розділяє святилище від храму вірних. Саме реставрацією і розписом іконостасу займалась художниця.(рис.3.3.23) Сам священник називає іконостас – дверима до вічного Божого царства. Знайомлячись з роботами, розписом яких займалась пані Галина, дізнаюся від священника про розміщення ікон на іконостасі.

Головний ряд в іконостасі – намісний. У ньому, по обидва боки Райських дверей розміщені Спаситель і Богородиця. Ліворуч дияконських дверей – св.Миколай(рис.3.3.24), праворуч –св. Пантелеймон. Над намісним рядом розміщений празничний. Тут зображено 12 головних празників церковного року. Священик храму розповідає, що ікони празничного ряду, зображають не просто події з минулого, а головні віхи спасіння, які християни, святкуючи, переживають наново, приймаючи особливу благодать Різдва, Богоявлення та інших свят. Посередині цього ряду, над Райськими дверима, розміщена ікона Тайної Вечері. Наступний, третій ярус – апостольський. У центрі ряду розміщена ікона «Деїсіс», з грецького «моління». Розп'яття Христа – біля підніжжя Богородиця і Йоан Хреститель. По обидва боки від ікони зображені 12 апостолів. Пророчий ряд – наступний. Тут розміщені ікони пророків Старого Завіту, які звіщали народ про прихід Месії. У центрі образ Богородиці –«Знамення», на грудях у якої у круглому медальйоні зображення Ісуса Христа. Весь іконостас увінчує хрест – образ Божої сили і премудрості. Працюючи над розписом церкви, художниця говорить, що кожен сам вибирає,

ким повинен бути в цьому світі – рабом гріха чи вільною людиною. І кожен повинен дякувати Богу за подароване життя, і за дарунки – різноманітні таланти, дані нам Господом. Отець Дмитро ділиться враженнями про роботи художниці у стінах рідного храму. Розповідає про порядок розміщення ікон в храмі. Щодо розташування ікон у церкві, то вони розміщені в певному порядку.

У куполі – Спаситель, тобто Ісус Христос, як голова церкви(рис.3.3.13) Нижче по ієрархії малюють херувимів, серафимів, ангелів(рис.3.3.11), пророків, апостолів. А потім, на чотирьох стінах, сюжетні ікони. В них висвітлюються чотири основних події з життя Ісуса Христа: Різдво(рис.3.3.21), Хрещення, Розп'яття, (рис.3.3.22). Воскресіння. Все це об'єднує в одному часі і місці всю Церкву – минулу, теперішню і майбутню.

А потім вже майстри пишуть ікони за бажанням священика, чи на вибір художника, що розробляє композиції. Хоча мисткиня вважає, що у розписі повинна бути «золота середина» між тим, що хоче священик, чого прагне художник і чого хочуть люди.

Пані Галина щиро радіє кожній своїй роботі. Дивлячись на них, іноді не вірить, що це малювала сама, немов би, хтось водив її рукою, щоб відтворити небесну красу. Дивлячись на свою завершену роботу усміхається і говорить:

«Храм буде жити століттями, принаймні, я у це вірю!».

Проаналізувавши художні особливості сакральних творів Г.Теремко можна зробити висновок, використання авторського стилю та особливого колориту у роботах художниці притаманне тільки їй одній. Детального вивчення потребує філософське наповнення сюжету робіт мисткині. Творчість Галини Теремко – новітня форма подачі декоративного живопису, що відрізняється від подібних художніх практик використанням національного колориту в образах персонажів.

ВИСНОВКИ

Зібраний і вивчений матеріал про художницю, дає можливість зробити висновок, що художниця і справді плідно працює в кількох напрямках декоративного живопису. Слід відзначити, що зібрані матеріали, як у напрямку книжкової ілюстрації, так і в сакральному та розписах на склі, дають можливість, визнати, що Галина Василівна Теремко, людина великого таланту. Дивлячись на неї і не скажеш, що ця тендітна сільська жінка, яка свій кожний ранок починає з подячної молитви до Бога, зберігає в собі такий великий пласт. В творчому доробку майстрині знаходиться більше ніж 300 робіт на склі, кілька десятків проілюстрованих нею книг і більше десяти храмів і каплиць до реставрації і оформлення яких, долучилася художниця.

Малюючи картини, вона наповняє їх філософським змістом. Слід зазначити, що професійна манера виконання відчутна у композиційних побудовах зображення, що дає право стверджувати про формування нової творчої ознаки робіт мисткині. З огляду на це, неможливо оминати увагою творчість Галини Теремко в контексті розгляду сучасного декоративного живопису Прикарпаття. Опрацювавши живопис на склі Г. Теремко, розуміємо, що картини пані Галини за тематикою близькі до інших творів на склі покутського регіону, проте відрізняються особливою художньою манерою, лінійним наповненим колоритом, орнаментальними мотивами. Галина Василівна – глибоко віруюча людина, тому її роботи наповнені духовним філософським змістом і вирізняються своїм самобутнім характером. Художниця має свій особистий почерк і стиль, що дає можливість їй вирізнитися з поміж великої кількості митців. Роботи мисткині на склі не є образами, я вважаю їх картинами з глибоким християнським баченням. Вони не призначені для молитви, швидше – для відкриття гармонії в собі і осмислення філософії життя, хоча з упевненістю можу сказати, що вони, без сумніву, є хатніми оберегами, бо несуть у собі глибинний смисл, який іноді стає навіть важко збагнути.

Якщо ж говорити про ілюстрації до дитячої літератури, то вони створені авторкою, у притаманній тільки їй манері, привертають увагу колоритом та

графічною естетикою. Мисткиня також має творчі здібності не тільки в книжковій ілюстрації, в її доробку знаходяться сакральні настінні розписи, які теж заслуговують на визнання. Вцілому твори Галини Теремко демонструють знання та вміння художниці з рисункової та живописної практик, тому є цінними для введення у мистецтвознавчий обіг, як приклади національної художньої творчості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. О.Шпак «Оседок народного малярства на склі другої половини ХХ століття у селі Торговиця Городенківського району Івано-Франківської області». by Oksana Shpak. 2017 ., С.226-232
2. Тріска О. Історіографія вивчення української хатньої ікони / О. Тріска // Народознавчі зошити. - 2016. - № 5. - С. 1062-1072. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaZo_2016_5_9.
3. Івано-Франківськ: Нова Зоря, Енциклопедичний словник, присвячений 350 – річчю міста. 2010. –496 с.
4. Живопис на склі. Традиції і сучасність : каталог виставки / упоряд. та авт. вступ. ст. В. П. Откович; Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського АН УРСР. – Львів: [б. в.], 1988. – 40 с.
5. Олена Кульчицька = Helen Kultchuska / ред. і авт. передм. М. Осінчук; Асоціація незалежних українських мистців. – Львів: Анум, 1933. – 32 с. іл.
6. Александрович В. Західноєвропейські малярі на західноукраїнських землях наприкінці XVI – у першій половині XVII ст. //Зб. праць і матеріалів на пошану Л.І.Крушельницької.-Л., 1998.-С.314-324.
7. Звіжинський Інтерв'ю з Мирославом Яремаком [худож., дизайнером з м.Івано-Франківська] //Кінець кінцем: Альм.-Івано-Франківськ, 2000.-С.50-54.
8. Капрічос Петра Савчина: [Про роботи худож. з м.Калуша П.Савчина] //Зах. кур'єр.-2001.-23 берез.
9. Коваль Я. Малюючи, він завжди щасливий: [Про худож. Б.Савицького] //День 1998.-12 листоп.
10. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка. <https://lib.if.ua/sciense/1512989111.html#>
11. Виставку живопису Софії Осієвської «Записи безмовного» Підземний Перехід Вагабундо. м. Івано-Франківськ 2020
12. Музей Мистецтв Прикарпаття Виставка сучасного мистецтва "Болото" Івано-Франківськ 2021
13. Музей Мистецтв Прикарпаття Виставка «Колекція» – Івано-Франківськ 2021

14. Анімаційна виставка "Відтинки марсали". Краєзнавчий музей Івано-Франківська 2021
15. Музей Мистецтв Прикарпаття Виставка «Різдвяна», та виставка, присвячена пам'яті Івано-Франківського художника Михайла Тимчука, 2022.
16. Музей Мистецтв Прикарпаття Виставка «Наступність поколінь». Івано-Франківськ, 2021.
17. «Мотанка» – виставка живопису Марти Пітчук Бельмеги в Івано-Франківську, Фортечна галерея "Бастіон".
18. Музей мистецтв Прикарпаття. Виставка робіт Миколи Якимечка, приурочена 60-річчю, 2023
19. Музей мистецтв Прикарпаття. Виставка «Привітання життя», Івано-Франківськ ювілейна виставка Марії Корпанюк
20. Краєзнавчий музей Виставка кераміки Василя Перегінця, Івано-Франківськ 2023.
21. Центр сучасного мистецтва. Виставка живопису «Художники ІФ», січень 2023
22. Центр сучасного мистецтва. Виставка діджитал-малюнку на воєнну тематику 292. Івано-Франківськ 2022.
24. Музей писанкового розпису // Виставка «Світ почуттів Галини Теремко» // Коломия 2012
25. «Історія декоративного мистецтва України» : У 5 т. Т. 5 / [голов. ред. Г. Скрипник] НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. – К., 2016. – 546 с. + 266 іл.
26. О Шпак. 11, 2006. «Малярство на склі професійних митців» / Оксана Шпак. // Мистецтвознавство 11, С. 177-199
27. Ікона на склі / В. П. Откович // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-13027>

28. Народна ікона на склі: альбом / наук. ред.: М.Станкевич; [упорядник: О ... Откович В.П. Народний живопис Гуцульщини. Гуцульщина: історико-етнографічне
29. Іван Сколодра. Живопис на склі. Альбом. Київ, Мистецтво, 1990. 122 сторінки.
30. Національний музей українського народного декоративного мистецтва Міжнародний арт-проект «Дорога до храму» 23 Бер. 2019.
31. Каркадим К.Г. (20. 09. 1952, м. ... «Вічне» (1984–2003), «Геометрія живого» (1984–2009); серії ікон на склі – «Богородиця» (1990–2010), ...
32. Мар'яна Мотика: «Мої роботи затверджує сімейна рада» // Високий Замок. 2008, 19 січ.
33. Оленюк Л. «Галицький кореспондент» в рамках фестивалю «Карпатський простір» // Виставка «Малярство на склі» (живопис, плакат)//.04.05.2018.
34. Шалкітене І. // Інтерв'ю з Михайлом Дейнега «У Ватикані мій ангел увійшов до десяти кращих» /«Ангел зі Сходу» (1996) // City life. 2006. № 1
35. Музей писанкового розпису // Виставка «Світ почуттів Галини Теремко// Коломия 2012
36. Кульчицька О. Л. Про народне малювання на склі // Мат. з етнографії та худож. промислу. К., 1957. Вип.
37. Свенціцька В. І. По той бік шибки // Україна. 1988. № 39;
38. Західний кур'єр © 2020 ТОВ "Редакція газети "Західний кур'єр" Стаття «Мистецтво має ціну. Які картини і за скільки купують в Івано-Франківську?» 23.08.2020.
39. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво: теорія і методика навчання: навч.-метод. посіб. Ч. 2. – Івано-Франківськ, 2017. – 246 с.: іл.
40. Якимечко М. Б. Каталог виставки студентських творів зі спеціалізації «Малярство» / М. Б. Якимечко. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2009. – 32 с..
41. Малярство на склі. Альбом/Теремко – Косів: Писаний Камінь, 2016 – 64 с.
- 42.. «Княжі дочки і сини» .М. Підгірянка м. Львів Видана коштом В.Ю. Левицького з Білих Ослав – рідного села М.Підгірянки.

43. Моравський В. ...Щоб перейшло життя крізь вири завірюх: [Про худож. С.Гординського]//Галичина.-2001.-блiстоп.
44. Нагірний В. Картина – міф: [Про картину-символ худож. М.Томенко „Три царі”]//Галичина.-1998.-14берез.
45. Нові члени Національної Спілки художників України: [С. Зінець] //Літ. Україна.-2000.-28груд.
46. Нові члени Національної Спілки художників України: [Костів О.М.] //Літ. Україна.-2000.-28груд.
47. Нові члени Національної Спілки художників України: [Сарапін М.Г.] //Літ. Україна.-2000.-28груд.
48. Освячено духом історії: Відомому худож., дослідникові Ігорю Деркачу – 60р. //ТижневикГаличини.-1999.-18берез.
49. Пилипчик Д. Світ Зої Слободян: [Про худож.] //Уряд. кур’єр.-2000.-15 квіт.
50. Писанкова мова на кінчику пензля: [Про експозицію худож.-батька і сина Боечків під назвою „Мова писанкова”] //Зах. кур’єр.-1998.-27 листоп.
51. Погребенник Ф. Ксеня Кічура: [Про укр.. худож.] //Сл. і час.-1998.-№7.-С.82-83.
52. Погребенник Ф. Михайло Мороз: [Про худож.] //Сл. і час.-1998.-№7.-С.83-84.
53. Прохасько Т. Мистецтво дизайну чимось нагадує алхімію: [Про худож.-дизайнера Івано-Франків. вид-ва „Лілея-НВ” О.Рубановську] //Експрес.-1998.-22 серп.
54. Прохасько Т. Модерне мистецтво від Назара Кардаша //Експрес.-2001.-26 лип.-2серп.
55. Процюк О. „Моє мистецтво – це біль моєї душі” : [Про калуського худож. П.Савчина]//Анонс-контракт.-2003.-№1.-С.40.
56. Процюк О. Постать: Зіновій Осадца : [Худож. з Івано-Франківська] //Анонс-контракт.-2000.-№29(серп.).-С.12.
57. Ровенчак О. Людська душа, як дерево гіллясте: [Про худож. Г.Захаряевич] //ТижневикГаличини.-2000.-5трав.
58. Ровенчак О. Природа- вічний учитель митця: [Про долин. худож.

- І.Гуралевича]//ТижневикГаличини.-1999.-16квіт.
59. Рябий В. „Пірнути в безмір від одчаю...”: [Про творчість худож. П.Радиша з с.Рожнев Косів. р-ну] //Світ молоді.-1998.-23 жовт.
60. Сарапін М. Кольори гір і долин: [Про творчість івано-франків. худож. Ф.Майка]//Зах.кур'єр.-1999.-17груд.
61. Світ горіхових фантазій Сергія Зінця: [Розмову з колом. худож. вів В.Рябий] //Світ//молоді.-1998.-21серп.
62. Сидор О. Сила рідної землі: [Про Львів. худож. Юрія Лесюка, уродженця с.Ковалівка//Колом.р-ну]//Дзвін.-1998.-№5-6.-С.157-160.
63. Синиця О. Співець рідної землі: До 75-річчя засл. худож. України І.І.Лободи //Прикарпат.правда.-2001.-14лип.
64. Смольський Г. З Космача до Парижа: [Спогади худож.] //Оріана.-1999.-11груд.
65. Содома А. Стежка до сонця: [Про худож. з Коломиї Вітольду Проців] //Дзвін.-2001.-№7.-С.112-117.
66. Соломченко О. Євген Сагайдачний: Життєвий і творч. шлях худож. з м.Косова //Образотв.мистец.-1999.-№1-2.-С.75-77.
67. Співець своєї землі: [Про творчість худож. Й.Кравця] //Галичина.-2000.-15 листоп.
68. Стефурак Н. Автографи зупиненої миті: [Про живопис Зої Слободян] //Тижневик.Галичини.-1999.-14січ.-С.5.
69. Стефурак Н. В дорозі до неосяжного: [Про івано-франків. худож. М.Сарапіна] //Тижневик.Галичини.-1999.-16груд.
70. Стефурак Н. В дорозі до себе і до вершин: [Про івано-франків. худож. І.Токарука]//Тижневик//Галичини.-1999.-18листоп.
71. Стефурак Н. Любити Україну серцем: [Про худож. батька і сина Петра та АндріяБосчків]//ТижневикГаличини.-2000.-26жовт.
72. Стефурак Н. Як саме життя: [Про івано-франків. худож. Ф.Майка] //Галичина.-1999.-14груд.

73. Степовик Д. Василь Стефурак –майстер відновленої іконотворчості: [Про худож.] //Галичина.-1999.-№3.-С.158-161.

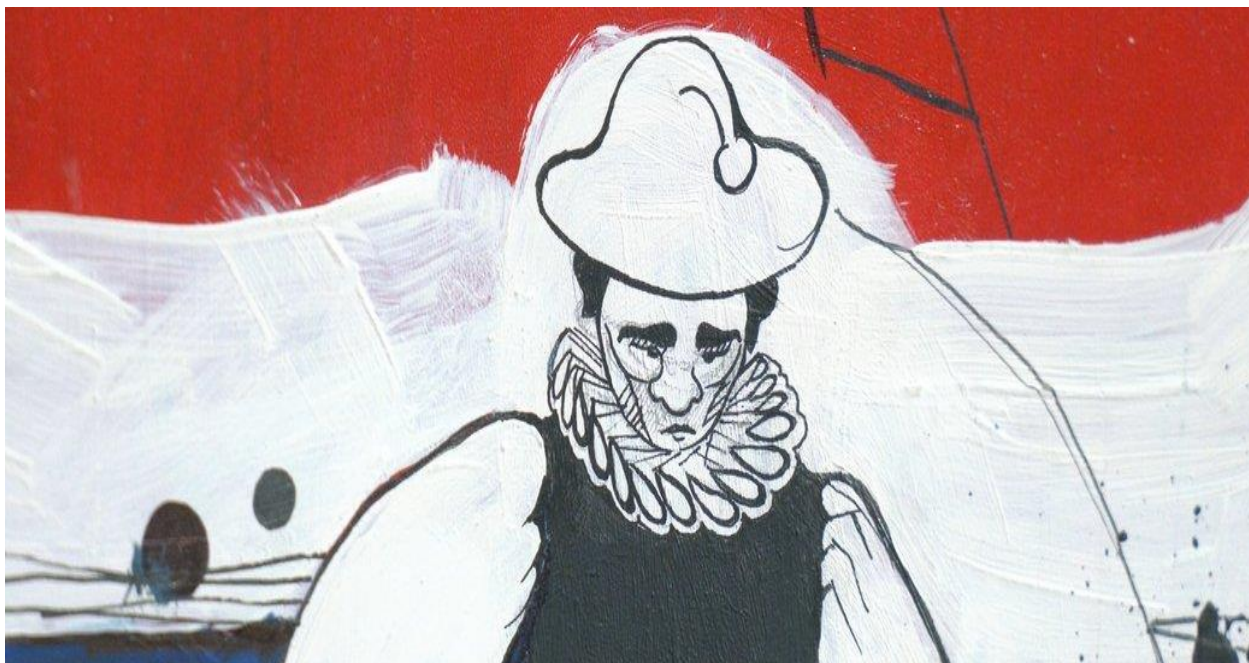
ДОДАТКИ



Виставка живопису Софії Осієвської "Записи безмовного"
Підземний перехід Вагабундо.м. Івано-Франківськ
2.1.1



Виставка живопису Софії Осієвської "Записи безмовного"
Підземний перехід Вагабундо.м. Івано-Франківськ
2.1.2



Музей Мистецтв Прикарпаття Виставка сучасного мистецтва "Болото"
Івано-Франківськ 2021
2.1.3



Інсталяція Ярослава Яновського
з рибками. **2.1.4**



Вхідні ворота Палацу Потоцьких **2.1.5**

Музей Мистецтв Прикарпаття,
Виставка сучасного мистецтва "Болото"
Івано-Франківськ 2021р.



Музей Мистецтв Прикарпаття
Виставка «Колекція». Івано-Франківськ 2021р
2.1.7.



Анімаційна виставка "Відтінки марсали".
Красназавчий музей Івано-Франківська 2021 р.
2.1.8



Музей Мистецтв Прикарпаття Виставка «Різдвяна» Івано-Франківськ 2022р.
2.1.10.



Музей Мистецтв Прикарпаття, виставка, присвячена пам'яті Івано-Франківського художника Михайла Тимчука, 2022р.
2.1.11.



Музей Мистецтв Прикарпаття 2021. Виставка Петрикiвського розпису
«Наступнiсть поколiнь»
2.1.12



Майстер-клас з петрикiвського розпису. Взяли участь члени художнього гуртка з с. Радча. Івано-Франкiвськ 2021
2.1.12.



«Мотанка» – виставка живопису Марти Пітчук- Бельмеги.

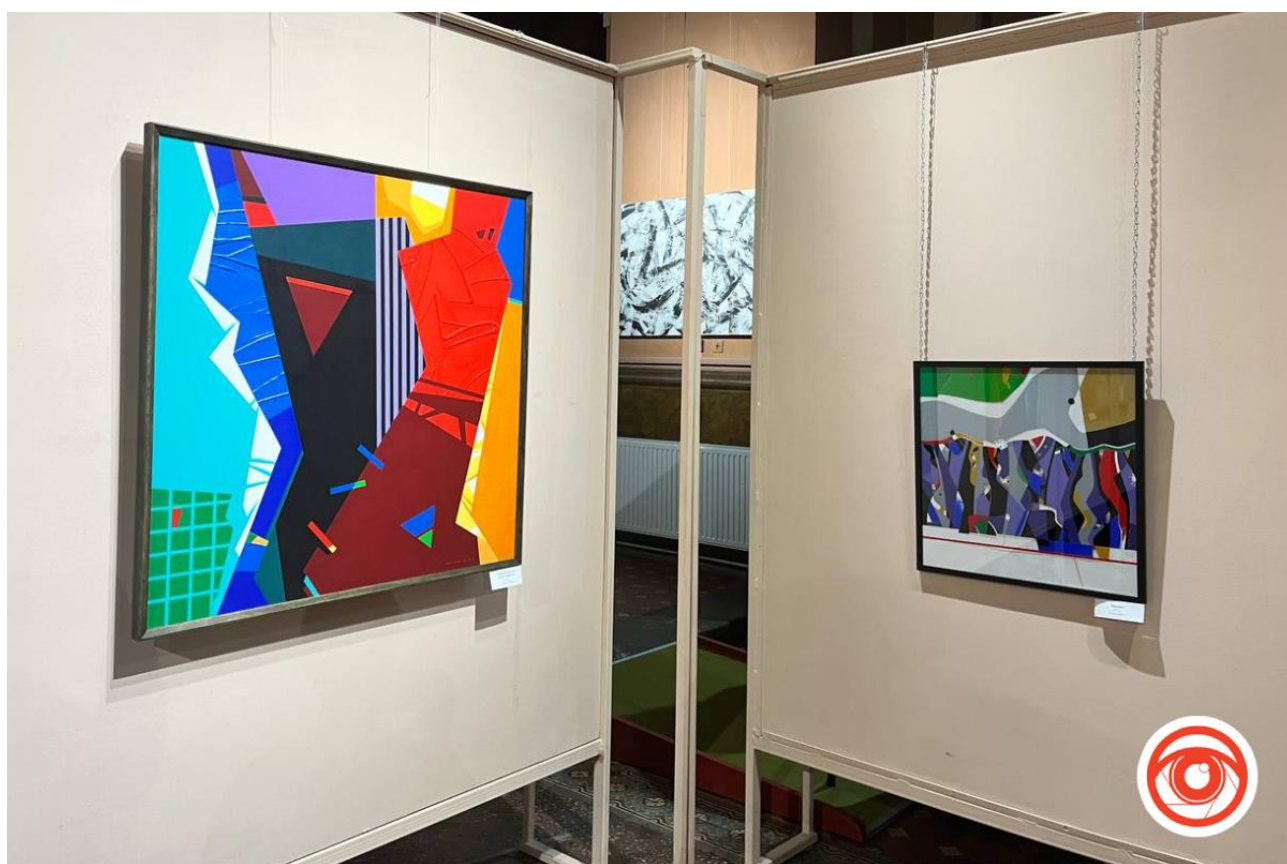
Івано-Франківськ. Фортечна галерея "Бастіон"

2.1.13



Роботи М. Якимечка

2.1.14



Музей мистецтв Прикарпаття
Виставка робіт Миколи Якимечка, Івано-Франківськ 2023

2.1.15



Робота Марії Корпаню
Музей мистецтв Прикарпаття
2.1.16

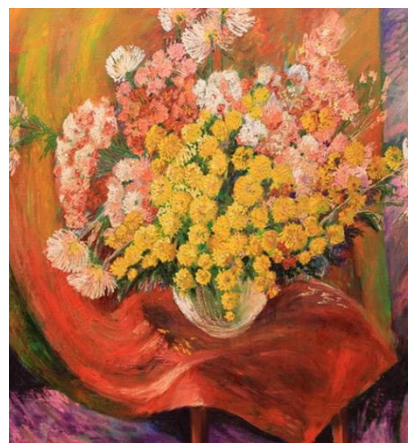


Музей мистецтв Прикарпаття.
Ювілейна виставка Марії Корпаню «Привітання життя»,
Івано-Франківськ
2.1.17



Керамічний пласт «Юрій Переможець» Виставка Василя Перегінця,
Івано-Франківськ 2023.

2.1.18



Роботи Михайла Дейнеги «Квіти»
Центр сучасного мистецтва.
Виставка живопису "Художники ІФ".

2.1.19



Музей писанкового розпису
Персональна виставка В. Сандюка «Наше»
2.1.20

Виставка «Малярство на склі» у рамках фестивалю «Карпатський простір»
2018

Виставка малярства на склі «Тут ся янголи явили» 2021



Майстер-клас з розпису на склі. м. Калуш, 2023
2.1.21



Творча родина кераміків Гривінських
2.1.22



Керамістка Балагурак Христина Двійнята «Паровані»
2.1.23



Подружжя Пітчуків Марти і Юрія, мурал «Гуцулка з ноутбуком»(2018)

2.1.24



Мурал «Овочевий» 2016

2.1.25



Мурал подружжя Пітчуків «Воїни лісу» 2016

2.1.26



Марта і Юрій Пітчуки, мурал «Пропала грамота»

.2.1.27



Мурал « Іван Франко та його казкові герої» (2015).

2.1.28



«Я піду в далекі гори» (2015)

2.1.29

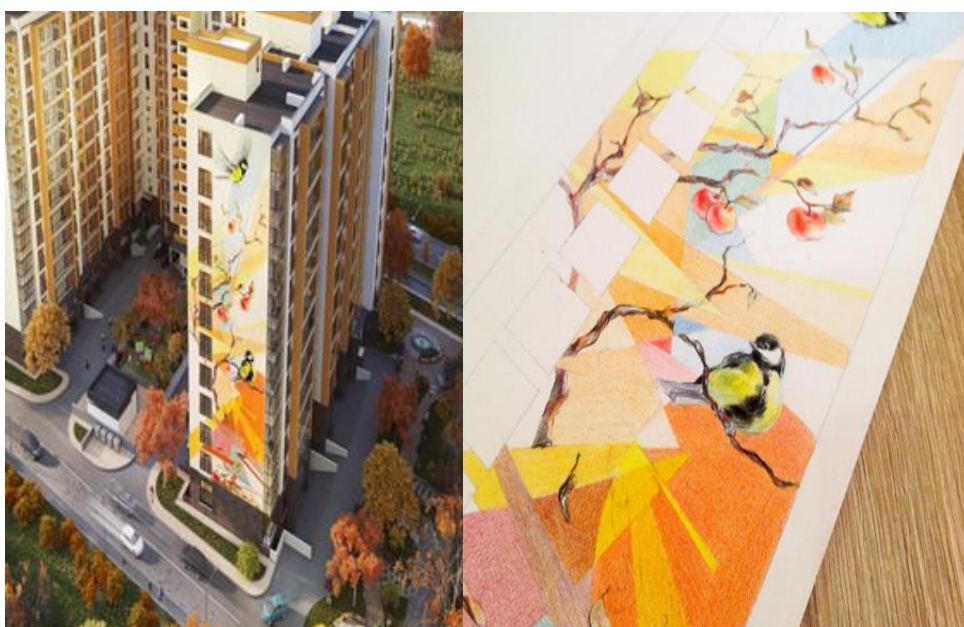


Ірина Сеник – поетеса, вишивальниця, Героїня Світу

2.1.30



2.1.31



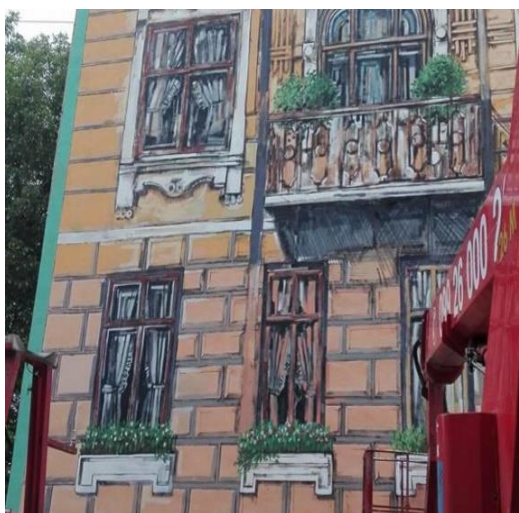
Художник і скульптор Сергій Григорян, Осінній мурал з синичками

2.1.32



Оксана Парцей та Ірина Клищук 2014 мурал «Україна єдина»,

2.1.33



Мурал Романа Бончука «Івано-Франківськ, якого вже не буде»

Розписи Дарії Костецької

2.1.34



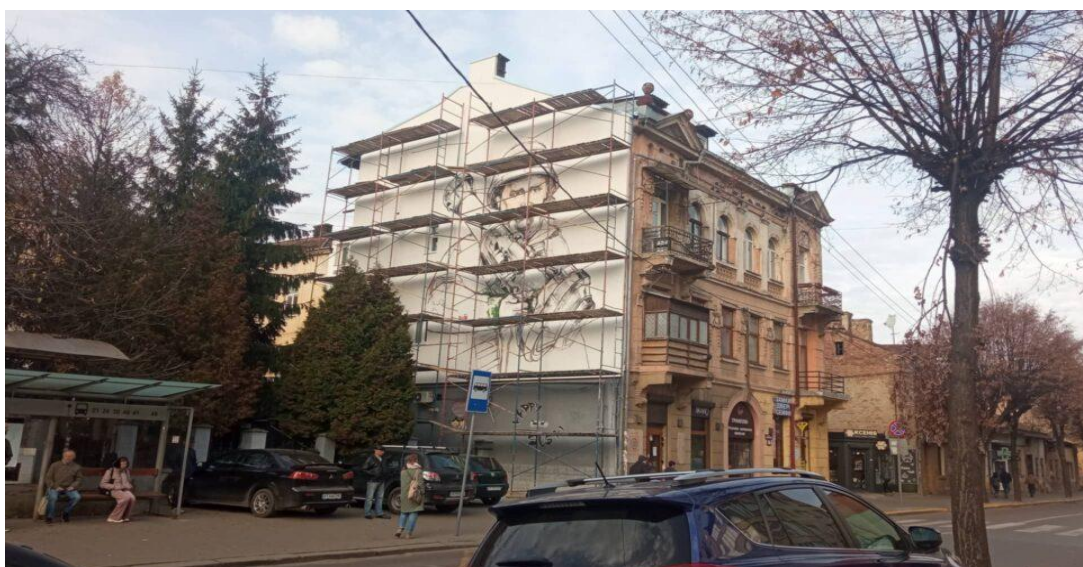
Мурал Романа Бончука , присвячений Герою Небесної Сотні Роману Гураку

2.1.35



Мурал, присвячений 300-річчю Г.С.Сковороди

2.1.36



Мурал зі зображенням Тараса Шевченка з NLAW

2.1.37



Казкові ляльки Славка Хоменка **2.1.38**



Михайло Вітушинський
2.1.39



ЯРЕМА ВАСИЛЬОВИЧ
ОЛЕНЮК
ГРАФІКА. ЖИВОПИС



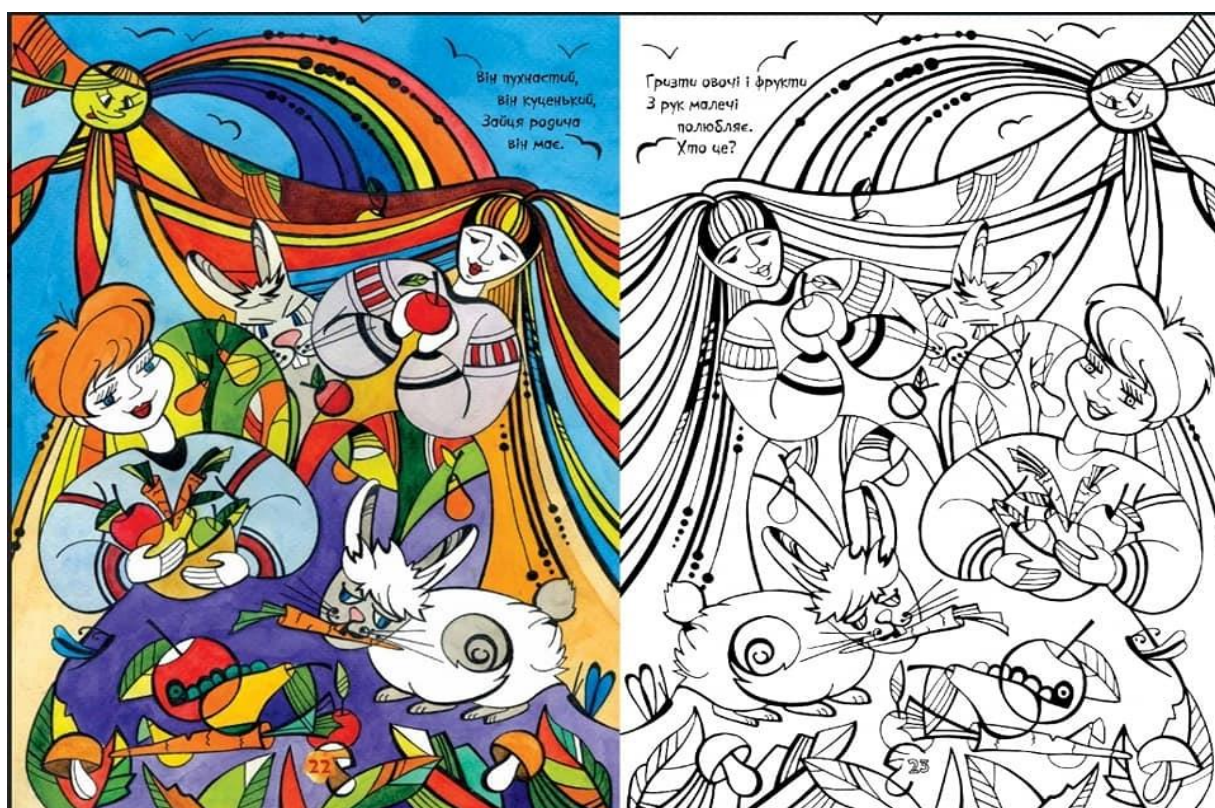
Оленюк Ярема Васильович серія картин «Довбушіана»
2.1.40



Портрети письменників у виконанні Яреми Оленюка
2.1.41

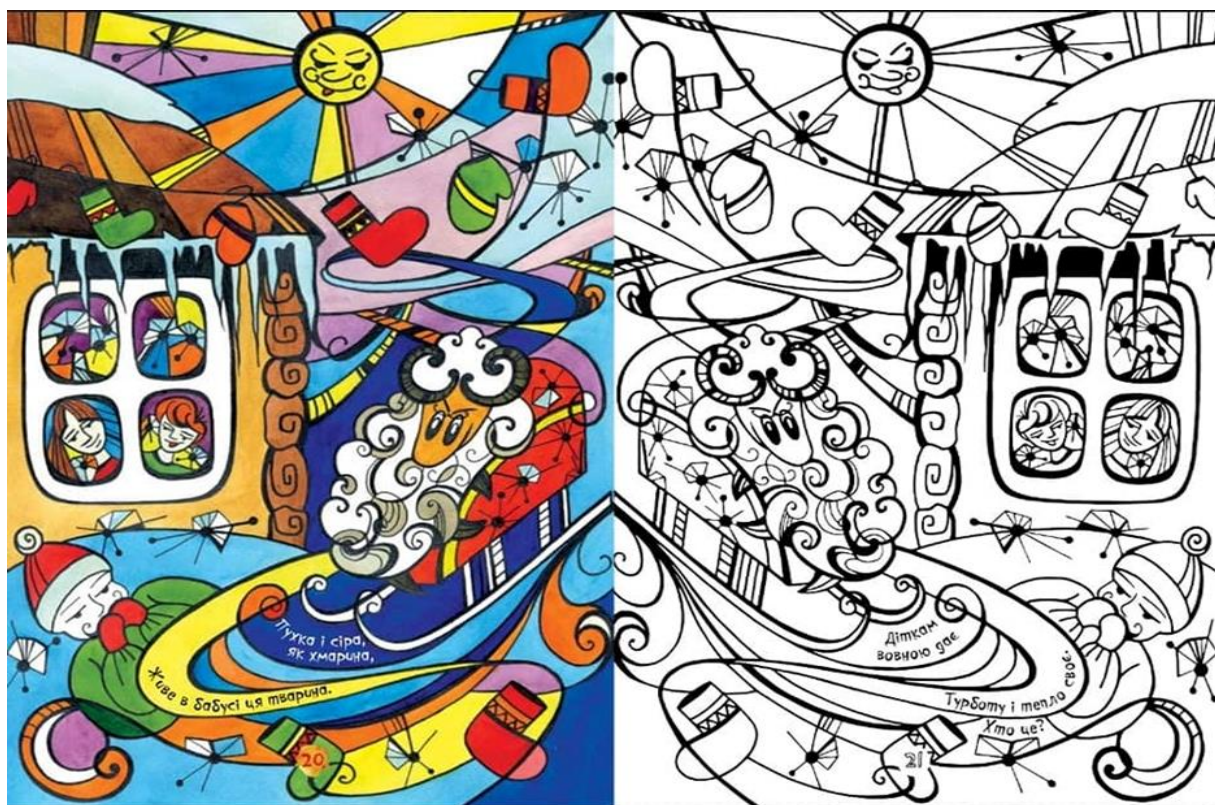


Тетяна Павлик. Ілюстрації до книги Лесі Українки
«Хвилі моєї туги»
2.1.42



Марічка Пазенюк ілюстрації до книжки «Господарство бабусі
Ганусі»

2.1.43

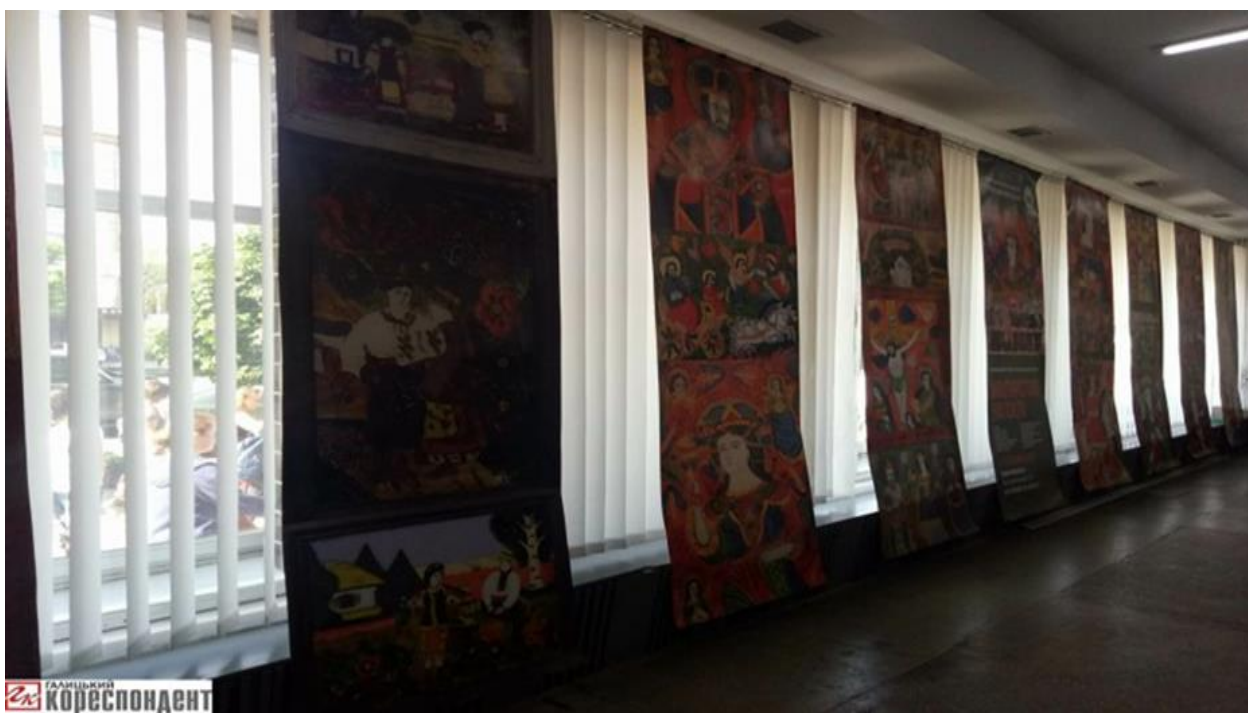


Марічка Пазенюк. “Господарство бабусі Ганнусі”
2.1.44



Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету ім.
В. Стефаника Виставка робіт студентів III курсу, спеціальність
«Іконопис»(2009) Оксана Мельничук – організатор виставки.

2.1.45



Виставка «Малярство на склі» у рамках фестивалю «Карпатський простір» 2018

2.1.46



Виставка малярства на склі «Тут ся янголи явили» 2021
2.1.47



«Лети, душа» 2013
3.1.1



«Не спи, душа» 2013
3.1.2



«Куточок раю» 2013
3.1.3



«Далешівська Чудотворна Божа Матір»
2013р.скло, туш, олія (40-30)
3.1.4



«Микола Чернецький»
2013р.скло, туш, олія (40-30)
3.1.5

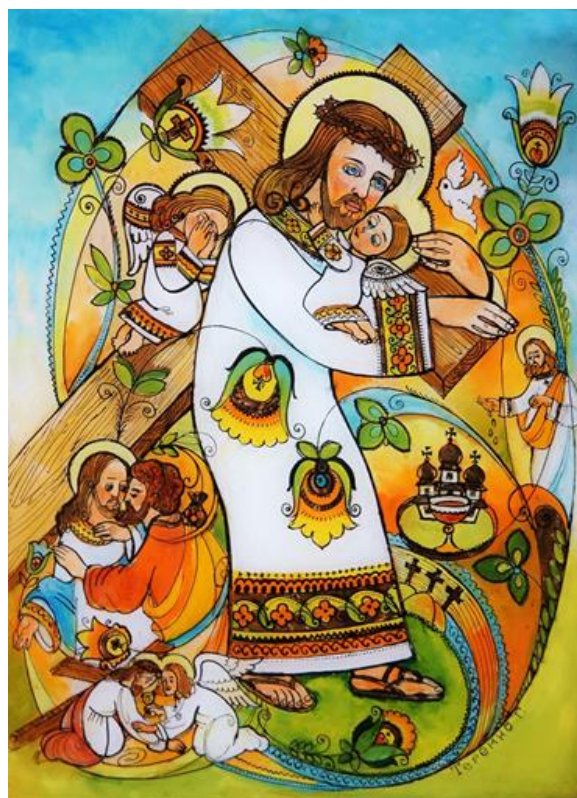


«Блудный сын» 1998 р
3.1.6

«Притча про Закхея» 1998р
3.1.7



«Поцілунок Юди» 2010р.
3.1.8



«Хрест на плечі накладаю» 2013р.
3.1.9



«Стрітєння» 2005р. скло. туш. олія. (30-28)

3.1.10



«Благовіщення» 2013р. скло. туш. олія. (40-30)

3.1.11

«Покров Пресвятої Богородиці» 2008р.

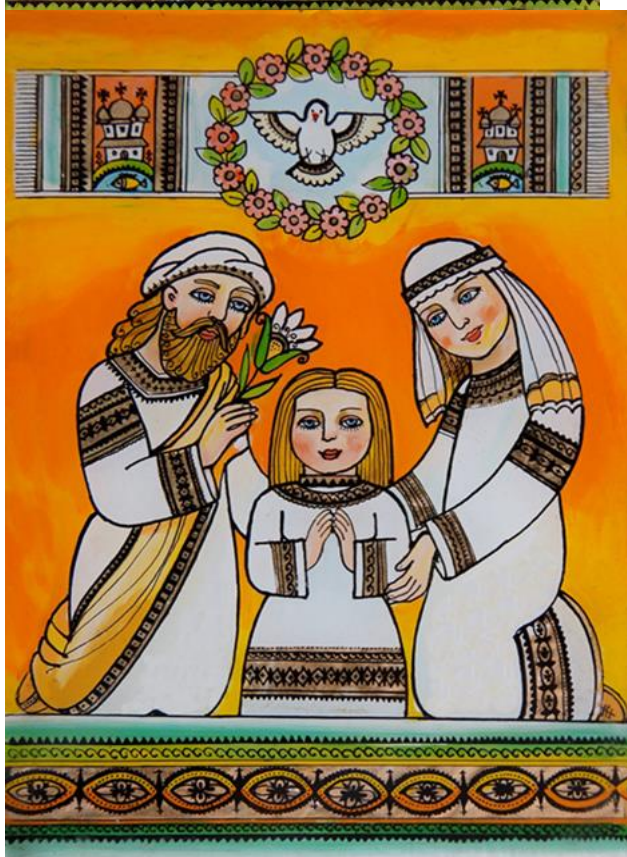
«Введення» 1996р.



«Іде зірка чудна»
3.1.12



«Поклін трьох царів» 2004р.
3.1.13



«Покров Пресвятої Богородиці» 2008р.
3.1.14

«Введення» 1996р.
3.1.15



«Уливаний понеділок» 2010 р.
р.

3.1.16

«Ангеликова пісня» 2010

3.1.17



«Ангелик з дівчинкою» 2010 р.
3.1.18



«Веди мене, Ісусе!» 2008р.
3.1.19



«Люби мене, Ісусе!» 2010р.
2005 р.

3.1.20



«Ісусе, охорони наших дітей»

3.1.21



«Заручини Святої Діви з Йосифом»
голубами»

2014р.скло.туш.олія. (45-33)
30)

3.1.22

«Матір Божа з Ісусом і

2008р. скло. туш .олія. (40-

3.1.23



«Іван Хреститель з Ангелом» 2015
3.1.24



«Ісус з Йоаном» 2001р.
3.1.25



«Навернення» 2013р.
3.1.26



«Моя молитва» 2015
3.1.27



«Сім'я» 1998р.
гарячих»

3.1.28

«Батько і Мати – два Сонця

3.1.29



«Материнство» 2005
3.1.30

«Покутська родина» 2013р
3.1.31



«Дар життя» 2013р.
2014р

3.1. 32

«Воскресни. Україно Кобзаря»

3.1.33



«Сон» 2000р
3.1.34



Виставка «Казковий світ Галини Теремко»
3.2.1



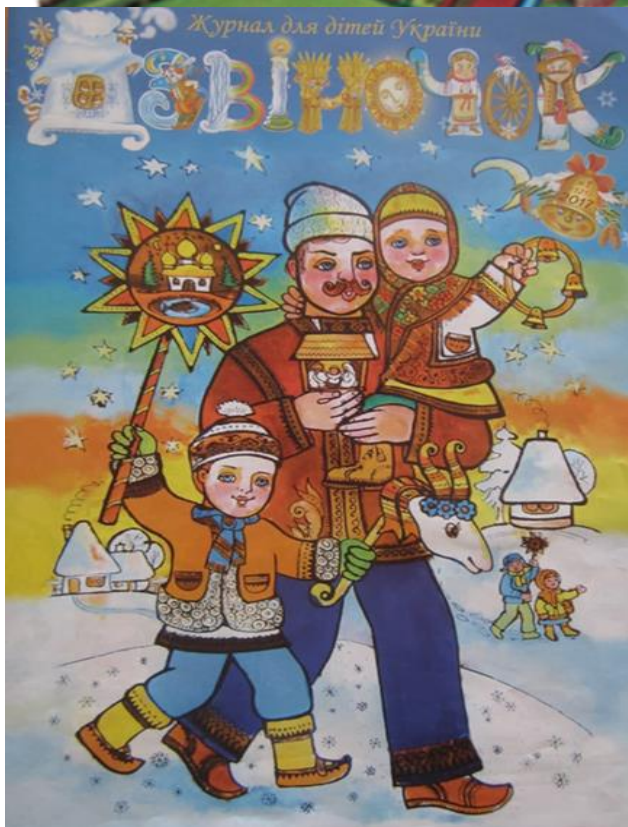
Ілюстрації до дитячих книжок
3.2.2

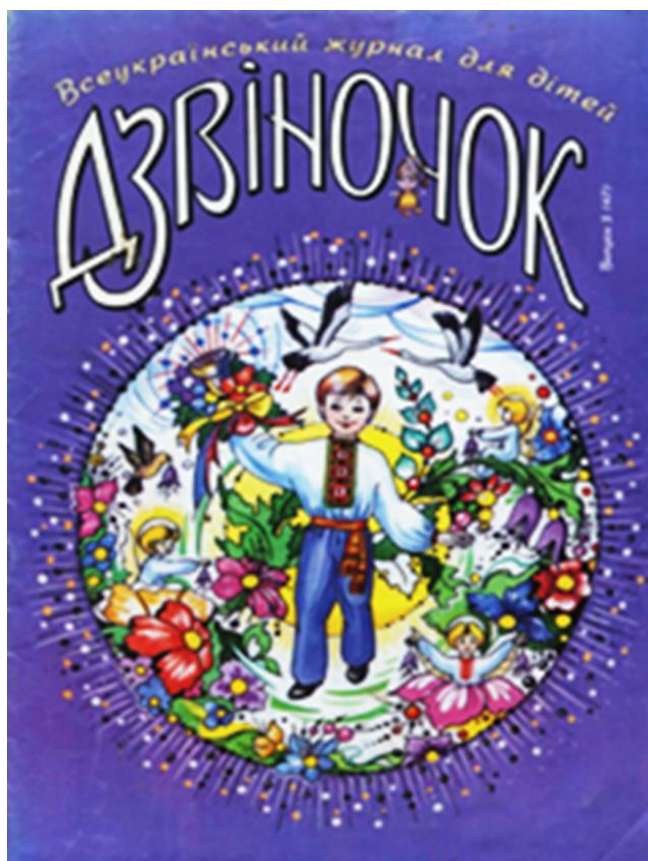


Заняття гуртка «Веселка»
3.2.3



«Читаємо журнал «Дзвіночок»
3.2.4





Ілюстрації до журналу «Дзвіночок»
3.2.5



«Мрійниця»
3.2.6



«Осінні яблука»
3.2.7



« Школа Бабусі Кози»
3.2.8



«Ранок»
3.2.9



Робота над ілюстраціями до нової книги
3.2.10



«Вірні друзі»
3.2.11



«Маленька господиня»
3.2.12

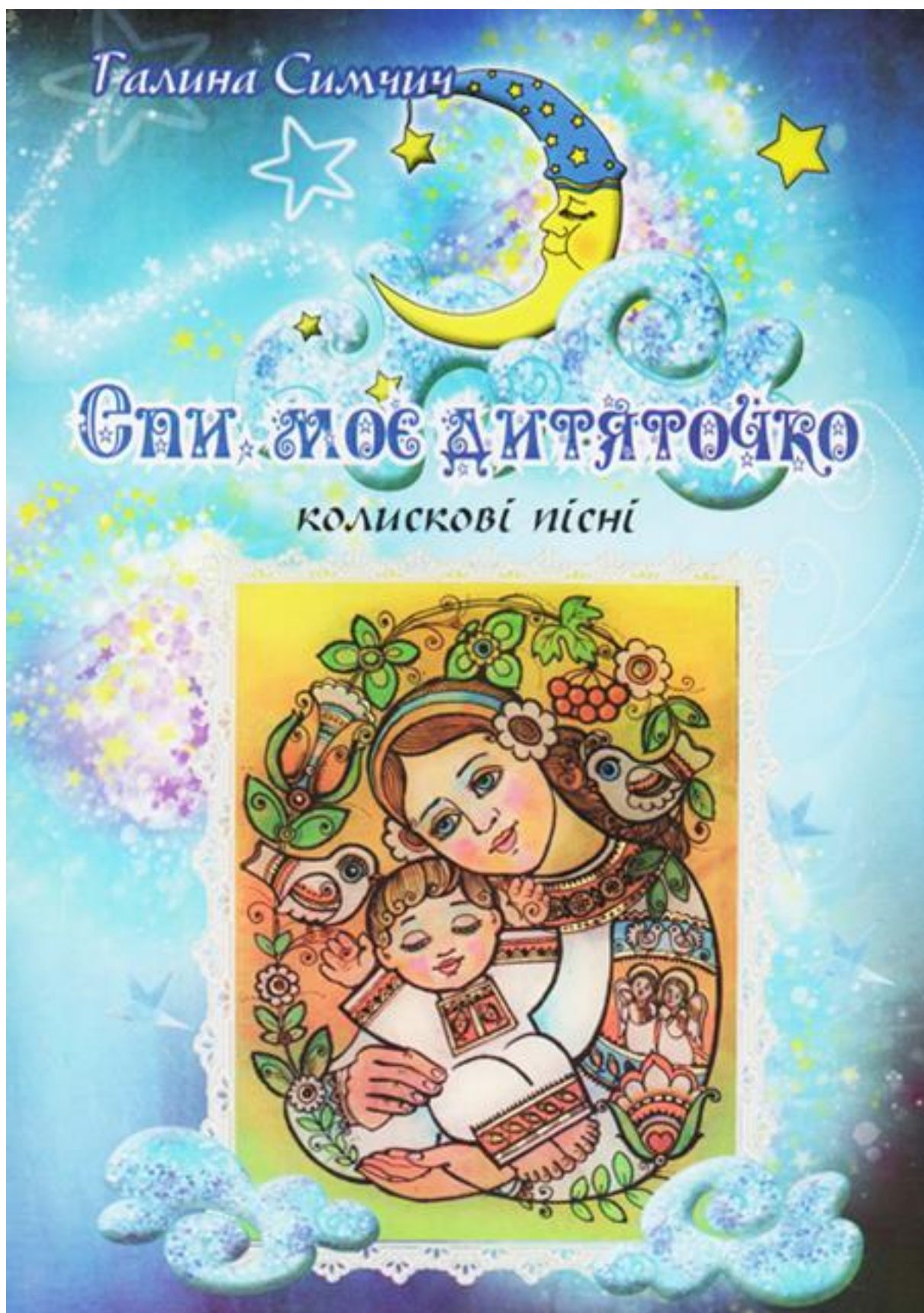


Ілюстрації до нової книжечки
3.2.13



Ілюстрації до книги Л. Пилип'юк «Котик зорі рахував»

3.2.14



Ілюстрації до книги «Спи моє дитятко»
3.2.15



Книжка-розмальовка

3.2.16



3.2.17 « Стрітення»

3.2.18 «Миколай іде до діток»



3.2.19 «Колядник»



3.2.20 «Різдвяний янгол»

Художник Галина ТЕРЕМКО

Христос Воскрес! Воскресне Україна!

(розмальовка)



Книжечка для розмальовок
3.2.21



3.2.22 « Сію вію»



3.2.23 «Стрітєння»



3.2.24 «Родинний лелека»

3.2.25 «Весна»



3.2.26 « Шутка бє не я бю»



3.2.27 « Материнська Любов »

КНЯЖІ ДОЧКИ І СИНІ

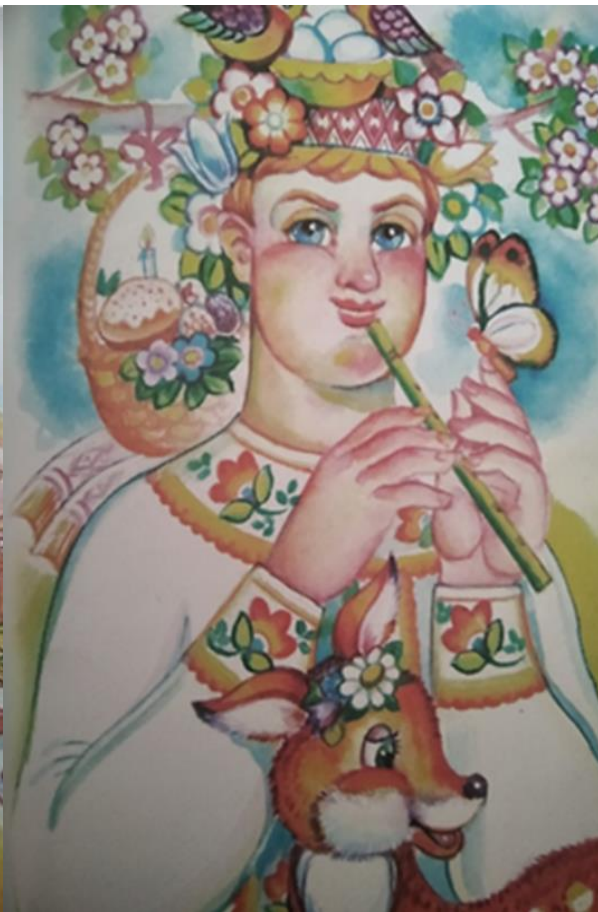
Марійка Підгірянк



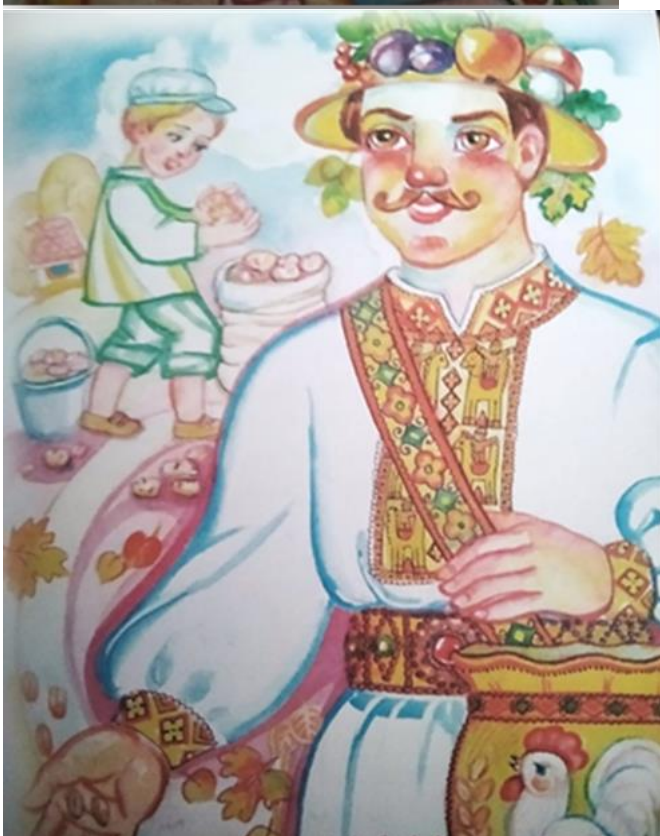
3.2.28



3.2.29 «Різдво»



3.2.30 «Веснянки»



3.2.31 «Літні барні»

3.2.32 «Дари осені»



3.3.1 «Рідний дім»



3.3.2 «Край Мій»



3.3.3 «Людина і природа»



3.3.4 «Дерево мрій»



3.3.5 «Бажання»



3.3.6 «Чарівні знання»



3.3.7 «Чарівна абетка»



3.3.8 «Мудрість»



3.3.9 «Осінній Час»



3.3.10 «Весела руханка»



3.3.11 «Ангельське милосердя»



3.3.12 « Юда Тадей »



3.3.13 « Небесне посвящения »



3.3.14 « Бог і Ангели »



3.3.15 « Ісус і Самаритянка »